

Apríl 2021
Číslo 4, ročník 2

MARTIN

Martinské noviny

Mesačník správ z mesta pre obyvateľov...

Príhovor šéfredaktorky

Milí Martinčania,
v rukách držíte už aprílové vydanie Martinských novín. Ak išlo s doručovaním všetko podľa plánu (dúfam, že áno ;-)), dostali sa k vám tesne pred, alebo

už v čase Veľkej noci. Minulý rok sme po prvý raz prežili Veľkú noc, aká ešte nebola. Oželeť sme museli náštvy blízkych, účasť na bohoslužbách, šibačka a oblievačka sa zúžili len na osoby žijúce v jednej domácnosti. Odborníci a členovia vlády nás vetou „zostaňte doma“ ubezpečovali, že keď to vydržíme, situácia sa zlepši. A... prišlo k „déja vu“. Sme na tom rovnako. Celé toto zvláštne obdobie ma naučilo, že môj hnev, či nadávanie na kompetentných a na celý svet mi nepomôžu. Že moja negatíva nikomu neprospeje a pandémie aj tak nezastaví. Tak mi neostáva nič iné, iba opäť veriť, že ďalšia Veľká noc už bude taká ako kedysi ;-).

Milí čitatelia, keď sa tak niekedy nad všetkým zamýšľam, mám pocit, že svet sa zbláznil. Akoby sme nemali dosť starostí s pandemiou a často aj sami so sebou, ešte sa musíme zaoberať aj akýmisi žabomyšími vojnami. Nevieť ako vy, ale ja som bola dosť zaskočená správou, že Národný cintorín, podľa mňa najväčšia pýcha a poznávacie znamenie nášho mesta by mal mať svoje, vraj logické pokračovanie. Nie so všetkým, čo sa v Martine dialo a deje, súhlasím a som spokojná. Ale, ak som na niečo hrdá, je to rozhodne jeho história. Tú mu nemôže uprieť nikto. A rozhodne nie politici, ktorí si povedali „podme zriadiť ďalší Národný cintorín“. Našťastie, okamžite po tejto správe sa dali veci do pohybu. Aj o tomto, ale samozrejme, nielen o tom je aktuálne číslo Martinských novín.

Milí čitatelia, okrem úprimného prania pevného zdravia, zo srdca prajem každému z vás aj príjemné prežitie veľkonočných sviatkov a krásne jarné dni.

Martina Veselovská, šéfredaktorka

Národný cintorín patrí do Martina

strana 2 – 3

**Zo života
mestských
častí**

strana 14 – 18

**Zbierka
na sochu
sv. Martina**

strana 19

**Zápisy
do 1. ročníka
základných škôl**

strana 8 – 13

Cyklistická doprava v pešej zóne

strana 4

Národný cintorín patrí do Martina!

■ **Národný cintorín v Martine je miestom posledného odpočinku mnohých významných osobností a národných dejateľov na Slovensku. Sú tu pochované osobnosti ako Štefan Krčméry, Svetozár Hurban Vajanský, Jozef Ciger Hronský, Karol Kuzmány, Karol Plicka, Ján Francisci, Milan Hodža a mnohí ďalší. Pôvodne mestský cintorín bol založený koncom 18. storočia. Svoj celonárodný význam získal v druhej polovici 19. storočia. Mesto Martin bolo strediskom slovenskej kultúry a vďaka tomu bol cintorín v roku 1967 vyhlásený za Národný cintorín a národnú kultúrnu pamiatku.**

Pohľad na cintorín z roku 1914

zdroj: Igor Dobrovolný

Vedenie mesta, poslanci, zástupcovia širšej martinskej kultúrnej obce, ale aj mnohí Martinčania a Turčania veľmi negatívne prijali správu o návrhu niekoľkých koalíčných poslancov NR SR, ktorí v novele zákona o Bratislave navrhujú povýšiť bratislavský Ondrejský cintorín na Národný cintorín. Národný cintorín je však dlhé roky pýchou nášho mesta, a preto to kategoricky odmietajú. Zástupcovia Rady národnej kultúry, kultúrnej komisie, vedenia mesta a mnohí ďalší preto tomuto návrhu vyslovujú jasné „NIE“.

„Bola by to určite rarita aj v porovnaní s inými štátmi vo svete, ktoré majú takisto národné inštitúcie, národné cintoríny ale určite nie sú početné,“ povedal primátor Ján Danko. Na jeho slová nadviazal aj predseda Komisie kultúry pri MsZ v Martine Martin Lechan: „Myslíme si, že by to bol precedens, keby sme robili dve národné rady, či dve národné knižnice len kvôli nejakým priestorom, či nejakej myšlienke niektorých ľudí.“ Rovnako ako vedenie mesta prekvapila samotná myšlienka, prekvapilo ich aj zdôvodnenie novely zákona. Podľa neho je vraj Národný cintorín v Martine plný a už sa tam nepochováva. „Ja uisťujem všetkých, že miesta sú. Je ich niekoľko desiatok a my máme pripravený realizačný projekt, vďaka ktorému vieme v krátkom čase pripraviť znova niekoľko desiatok miest. Myslím si, že je to dostatočná kapacita na

Voľné plochy na Národnom cintoríne

zdroj: mesto Martin

ďalšie roky,“ priblížil Ján Danko. Mesto vidí priestor na rozšírenie Národného cintorína predovšetkým v spodnej časti. Tam by mohol vzniknúť aj celý nový sektor, ktorý by vystačil na niekoľko rokov dopredu.

Posledná časť návrhu hovorí o príspevku ministerstva kultúry na druhý Národný cintorín vo výške 200 000 eur ročne. „Ja to prajem Bratislavčanom, aj Ondrejskému cintorínu. Každé financie, ktoré prídu sú vítané. Ale reálne, keď sa pozeráme na doterajšie náklady na Národný cintorín v Martine, tak tie sa zo strany ministerstva kultúry reálne pohybovali medzi 30- až 50-tisíc eur,“ povedal Ján Danko na margo dotácie od štátu.

Veľmi negatívne tento návrh prijali aj viacerí poslanci. Za všetkých spomeňme Michala Uherčíka, ktorí spolu so svojimi kolegami prakticky okamžite pripravili hromadnú pripomienku a aj petíciu „Národný cintorín môže byť len jeden“. „Takisto ako celé Slovensko rešpektuje, že máme hlavné mesto len jedno a je ním Bratislava, tak verím že celé Slovensko rešpektuje, že aj Národný cintorín by mal byť len a len jeden,“ zdôraznil Michal Uherčík.

Petíciu za 12 dní podísalo viac ako 3 000 ľudí a podporili ju viacerí zástupcovia odbornej verejnosti.

Medializované informácie prijalo s veľkým znepokojením aj vedenie Matice slovenskej. Predsedníctvo tejto inštitúcie odmieta akékoľvek pokusy o účelový politický zásah do kultúrneho a duchovného dedičstva. V plnom rozsahu podporuje stanovisko primátora mesta o neopodstatnenosti takýchto iniciatív a legislatívnych úprav. Matica podporí všetky aktivity za zachovanie len jedného Národného cintorína v Martine. Vyzýva všetkých poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, aby prejavili iniciatívu vo veci zastavenia. Matica slovenská sa tiež stotožňuje s petíciou „Národný cintorín môže byť len jeden“ poslancu mestského zastupiteľstva Martin Michala Uherčíka a jeho kolegov.

„Podporujeme petičný výbor a žiadame stiahnutie tohto návrhu zákona, lebo je to hrubá nedomyslenosť. Dobromyselne sa domnievam, že to nie je úmysel, ale naozaj len hrubá nedomyslenosť. Ondrejský cintorín má iste svoje historické špecifiká, ale Národným cintorínom sa nikdy nestane. To je jednoznačné. Umelý zásah štátu zákonom nikdy nemôže zmeniť prirodzený chod vecí. A tento Národný cintorín tu v Turci, vo vtedajšom Turčianskom Svätom Martine bol spontánnym prirodzeným vývojom presahujúcim 170 rokov,“ povedal predseda Matice slovenskej Marián Gešper. Na jeho slová nadviazal Zdenko Ďuriška, predseda Národného biografického ústavu Slovenskej národnej knižnice, ktorý je zároveň aj autor monografie Národný cintorín v Martine – pomníky a osobnosti: „Boli tu pochovávané významné osobnosti, ktoré z Martina vytvorili centrum národného života na Slovensku. Ich pohreby boli veľmi uznávanými udalosťami, poznačené veľkou účasťou. Okrem toho, konali sa tu aj niektoré pietne slávnosti, ktoré takisto vstupovali do národného života,“ povedal Zdenko Ďuriška. Aj on vníma návrh zákona ako rozporuplný a stotožňuje sa so stanoviskom petičného výboru: „V dôvodovej správe návrhu zákona sa uvádza, že jeho snahou je povýšiť Ondrejský cintorín. Ondrejský cintorín, aj martinský Národný cintorín sú národnými kultúrnymi

Národný cintorín v súčasnosti

foto: TV Turiec

mi pamiatkami. Sú teda na jednej úrovni a žiadna vyššia kategória už neexistuje. Ide skutočne len o snahu zmeniť názov a to je veľmi neštandardné,“ uzavrel Zdenko Ďuriška. K iniciatíve „Národný cintorín môže byť len jeden“ sa pripojil aj predseda miestneho odboru Živeny v Martine Ján Ciger: „Situácia sa vyvinula tak, že zrejme to prešlo do politickej agendy niekoľkých politikov na Slovensku, ktorí otvorili tému ďalšieho Národného cintorína. Ale v tom prípade si môžeme položiť otázku, že keby mal byť ďalší Národný cintorín v Bratisla-

ve, keď predseda máme pochovaných veľikánov aj v Brezne, v Banskej Bystrici, v Modre, v Hybiach. Myslím, že týmto by sa celá otázka toho „Národného“ rozbila a rozštiepila. A ak by to tak nebodaj z politickej vôle niekoho malo byť, tak myslím, že teraz, v tejto dobe je to šité horúcou ihlou. Celé to treba stiahnuť naspäť a vnieť do roviny odborných diskusií.“

V Národnej rade SR má naše mesto, resp. náš región dvoch poslancov, Petra Vonsa a Igora Husa.

„Osobne si myslím, že jednoznačne najvýznamnejší dejatelia slovenského národa odpočívajú na Národnom cintoríne v Martine. Priznám sa, že viem len veľmi málo o tých, ktorí sú pochovaní na Ondrejskom cintoríne v Bratislave. V tejto fáze, tak ako je to komunikované, ja osobne by som tento návrh nepodporil,“ povedal Peter Vons.

O stanovisko sme požiadali aj jeho poslaneckého kolegu Igora Husa: „Škoda, že sa

Brífing k petícii

foto: TV Turiec

táto vec nekomunikovala skôr s Martinčanmi, či už s primátormi, resp. kultúrnou obcou, alebo s ľuďmi, ktorí sa starajú o Národný cintorín v Martine. Myšlienka možno nie je zlá, ale naozaj bola zle odkomunikovaná. Ak nechceme vyvolávať negatívne reakcie, možno by bolo dobré tento bod stiahnuť z rokovania a doriešiť. Myslím si, že to zatiaľ ešte nepýta.“

V utorok 23. marca poslanci Národnej rady v prvom čítaní mali hlasovať o novele zákona. Deň predtým sa na pôde Národného

cintorína konala tlačová konferencia, v rámci ktorej člen petičného výboru a poslanec MsZ Michal Uherčík informoval, že ak nebude novela zákona z rokovania stiahnutá, sú odhodlaní podstúpiť ďalšie kroky: „**Zajtra odovzdáme petíciu do rúk predsedu, alebo jednému z podpredsedov Národnej rady. Pokiaľ ten zákon pôjde ďalej, petíciu rozšírime na územie celého Slovenska. Oslovíme ministerstvo financií, ministerstvo kultúry a prezidentku SR so žiadosťou o stretnutie, aby sme vysvetlili odborný postoj k tomuto, dnes podľa nás, aj podľa odbornej verejnosti nesystémovému a neodbornému návrhu zákona.**“

Na rokovaní koalície rady sa napokon rozhodlo, že hlasovanie o Národnom cintoríne sa odkladá na ďalšiu schôdzu parlamentu (pravdepodobne v apríli). Dovtedy by sa mali k tejto téme uskutočniť spoločné rokovania navrhovateľov zákona so zástupcami miest Martin a Bratislava.

TV Turiec

MEDIK-M, n. o., poskytuje najkomplexnejšie sociálne služby v Martine

Vzhľadom k pretrvávajúcemu covidovému obdobiu a prísny opatreniam, radi by sme vám v rámci sociálneho poradenstva priblížili najkomplexnejšie sociálne služby v meste Martin, ktoré poskytuje nezisková organizácia MEDIK-M. Prihovárať sa vám bude riaditeľka zariadenia Mgr. Veronika Kulasová, ktorá vám v nasledujúcich vydaniach Martinských novín predstaví konkrétnu službu, ktorú poskytujú našim seniorom.

Poskytnutím najkomplexnejších sociálnych služieb sa chceme viac priblížiť klientom a jednou z týchto služieb je služba opatrovateľská.

Veľkou výhodou opatrovateľskej služby je, že ju poskytujeme osobám v ich vlastnom, prirodzenom, domácom prostredí, čo je prioritou mesta Martin aj štátu.

V súčasnom ťažkom covidovom období je jedným z najdôležitejších momentov zistiť, čo senior potrebuje. Osobnou anamnézou, teda pohovorom s ním, a jeho rodinným príbuzným, mu chceme poskytnúť sociálnu službu, ktorá mu umožní kvalitnejší život. Keďže sú naši seniori z dôvodu pandémie Covid-19 momentálne izolovaní od okolitého sveta, okrem fyzickej pomoci potrebujú aj iné služby, ktoré im naše opatrovateľky vedia poskytnúť.

V dnešnej pandemickej dobe treba poskytovať v rámci opatrovateľskej služby aj iné služby, ktoré nie sú v zákone č. 448/2008 Z. z. Ide najmä o:

- ♦ terénna sociálna služba (naše opatrovateľky majú motorové vozidlo, čo klientovi uľahčí presun k lekárovi, na nákup a pod.)
- ♦ opatrovanie imobilných klientov
- ♦ dychové cvičenia v súvislosti s postcovidovým syndrómom
- ♦ poskytovanie zdravotníckych pomôcok
- ♦ opatrovateľské služby cez víkend
- ♦ nákup a dovoz potravín pre seniorov, ktorý je dôležitý v súčasnom pandemickom období
- ♦ psychická podpora klienta
- ♦ tréningy pamäti
- ♦ duchovné služby
- ♦ rehabilitačná činnosť
- ♦ ošetrovateľská činnosť
- ♦ manikúra a pedikúra

Naša nezisková organizácia pôsobí v meste Martin už 11 rokov a počas nich sme naše služby nielen rozšírili, ale aj skvalitnili. Radi by sme našli cestu k seniorom a venovali sa osвете. Aby sme aj vďaka nim zistili, aké služby by sme im mohli poskytnúť. Mnohí totiž tieto služby odmietajú s argumentom, že ich nepotrebujú, hoci ich ani nevyskúšali. Ostávajú tak žiť sami, bez kontaktu s okolitým svetom, nemajú spoločnosť a mnohokrát ani netušia, ako si aj prostredníctvom nami ponúkaných sociálnych služieb môžu skvalitniť svoj život. A nielen svoj život, ale aj život svojich príbuzných. Oni sa síce o nich starajú, ale tiež musia chodiť do práce a vtedy je senior alebo človek so zdravotným postihnutím odkázaný len sám na seba.

Poskytnutím najkomplexnejších sociálnych služieb sa chceme viac priblížiť klientom a už počas telefonického rozhovoru vieme obratom zareagovať na ich požiadavky. Naše odborne vyškolené pracovníčky vedia pomôcť a poradiť so všetkými papierovými náležitosťami. Cenník služby je schvaľovaný mestským zastupiteľstvom a je súčasťou VZN mesta, a to od 1,00 € do 2,80 €/hod. Opatrovateľskú službu vieme poskytnúť aj samoplatcom. Cena tejto služby je od 8,30 €/hod.

Môžete nás kontaktovať na tel. č. 0918 755 565, 0918 947 156.

Cyklisti v pešej zóne

■ Na základe požiadaviek poslancov mestskej časti Stred a komisie životného prostredia, verejného poriadku a požiarnej ochrany pri MsZ vypracoval Útvár hlavného architekta mesta Martin návrh na riešenie cyklistickej dopravy v centre mesta Martin a v pešej zóne mesta.

Návrh riešenia bol spracovaný na základe podkladov, požiadaviek a pracovných stretnutí s odborníkmi, aktivistami a verejnej diskusie konanej vo veľkej zasadačke MsÚ.

Prvá etapa

Prvá etapa riešenia problematiky sa zaoberá zachovaním pohybu cyklistov v pešej zóne. Pešia zóna je územie, kde je dominantný pohyb chodcov, preto je tu chodec vždy nadradený. Umožnenie vjazdu cyklistom do pešej zóny prináša do centra mesta dynamiku, život a stretávanie sa ľudí. Tento ekologický pohyb občanov súčasne znižuje aj emisie v centre mesta.

Podľa návrhu ÚHA sa aplikovali na dlažbu (na začiatku a na konci pešej zóny) veľko-rozmerné grafické značky v podobe veľkých kruhov. Tieto majú naviesť cyklistov na využívanie trasy v západnej časti pešej zóny – cez Ul. divadelnú a Ul. 29. augusta, ktorá je menej frekventovaná. Grafické značky budú vyznačené aj v strede námestia, kde pešiu zónu križuje Ul. A. Kmeťa.

Zároveň sú na dlažbe aplikované slovné odkazy pre cyklistov (spomaľ, toleruj, pozor,

chodci, aha, dieťa), ktoré majú šíriť osvetu a upozorňujú na vzájomnú toleranciu medzi cyklistami a chodcami a rešpektovanie sa navzájom.

Druhá etapa

Druhá etapa sa zameriava na návrh vytvorenia tranzitnej cyklotrasy okolo pešej zóny,

- Chodec je vždy nadradený.
- Vzájomne sa rešpektujeme.
- Jazdíme pomaly a zodpovedne.
- Jazdíme čo najďalej od vchodov predajní, brán a letných terás.
- Preferujeme jazdu na Ul. divadelnej a Ul. 29. augusta.

ktorá je určená tým cyklistom, ktorí nemajú cieľ svojej cesty v pešej zóne, ale potrebujú centrom mesta len prejsť – tranzitovať.

Zo severu sa napája trasa na existujúci cyklistický pruh na križovatke Ul. V. P. Tótha a Ul. M. R. Štefánika. Cyklisti môžu potom prejsť cez obslužnú komunikáciu Štúrovo námestie (tu bude piktogramový koridor), Ul. moskovskú (tu by mal byť v budúcnosti vytvorený cyklochodník), Ul. Sokolíka a na Námestí SNP sa napoja na existujúcu cyklotrasu vedenú súbežne s Ul. Jesenského.

Návrh tranzitnej cyklotrasy okolo pešej zóny prepája severo-južnú cyklistickú dopra-

vu v meste, vytvára prepojenie jednotlivých mestských častí a ponúka cyklistom rýchlejšiu formu prejazdu centrom mesta. Návrh druhej etapy vytvorenia tranzitnej cyklotrasy je ešte potrebné preveriť v štúdiu a následných stupňoch projektovej dokumentácie.

zdroj: ÚHAM

Ďalšia osвета bude šírená prostredníctvom médií, reklamných plôch a vitrín v pešej zóne a tiež prostredníctvom mestskej polície.

Slovo na záver

Cyklisti, nezabudnite, že chodec je najzraniteľnejším účastníkom cestnej premávky a v pešej zóne má vždy prednosť! Snažte sa preto aj vy vytvárať v centre mesta priestor, kde nebudú vznikať zbytočné konflikty a kde bude vládnuť bezpečnosť a pozitívna nálada chodcov aj cyklistov.

Bruno Horecký, zdroj: ÚHAM

zdroj: ÚHAM

DOPRAVNÝ PODNIK MESTA MARTIN

■ Vo februárovom čísle našich novín sme uverejnili rozhovor so zástupcom primátora Rudolfom Kollárom o založení Dopravného podniku mesta Martin. Dnes v rozhovore pokračujeme, aby sme priniesli najnovšie informácie o tejto téme.

Ešte pred niekoľkými týždňami uvažovalo vedenie mesta, že by v novom dopravnom podniku mohol byť spoločníkom aj niektorý z troch dopravcov, ktorí o to prejavili záujem. Aká je situácia dnes?

Na základe právnych analýz, ktoré sme si nevyhnutne museli dať urobiť, aby sme dodržali legislatívny a právny rámec, aby sme sa vyhli akýmkoľvek možným právnym napadnutiam v ďalšom období, sme napokon pristúpili k tomu, že vytvoríme vlastný dopravný podnik so 100-percentným vlastníckym

Pri zákazke „in house“ na nákup autobusov, v dopravnom podniku nesmie byť žiadna priama účasť súkromného kapitálu.

podielom mesta. To znamená, že sme upustili od možnosti vytvárať spoločný dopravný podnik s ďalším spoločníkom, dopravcom. Osobne sme sa stretli so všetkými tromi záujemcami, ktorí prejavovali záujem o spoločnú účasť v našom dopravnom podniku a vysvetlili im dôvody nášho rozhodnutia.

Môžete tie dôvody pomenovať?

Mesto Martin je verejným obstarávateľom a ten si nemôže dovoliť, aby došlo k pochybeniu v procese verejného obstarávania. Vykonané právne analýzy ukázali, že aby mohol verejný obstarávateľ, čiže mesto Martin, zadať svojmu dopravnému podniku zákazku „in house“ na nákup nových autobusov a neporušil zákon o verejnom obstarávaní, musí dodržať stanovené špecifiká. Pri takejto zákazke „in house“ dopravný podnik musí spĺňať nasledovné podmienky: verejný obstarávateľ mesto Martin musí mať nad dopravným podnikom, takú osobnú kontrolu, akú vykonáva nad vlastnými organizačnými zložkami a v kontrolovanej právnickej osobe, čiže Dopravnom podniku mesta Martin, nie je žiadna priama účasť súkromného kapitálu. To znamená, že pri spoločnom podniku so súkromným dopravcom by sme porušili toto ustanovenie zákona. Celý proces zadania služby vo verejnom záujme by bol napadnuteľný a v konečnom dôsledku aj neplatný.

V akom štádiu je teda nákup nových autobusov?

Predchádzajúce rozpracovávanie variantu o spoločnom dopravnom podniku nás stálo dosť času a energie. V priebehu februára sme preto museli ešte zintenzívniť našu prácu, aby 8. marca boli aj v európskom vestníku uverejnené súťažné podmienky na nákup nových autobusov. Ale už, samozrejme, prostredníctvom Dopravného podniku mesta Martin. Na to, aby sme zabezpečili túto prioritnú úlohu, museli sme urobiť množstvo práce. Najmä preto, aby sme dôkladne v špecifikovali súťažné podmienky tak, aby sa čo najviac výrobcov autobusov mohlo súťaže zúčastniť. Ale s tým, že sme stále dbali na rentabilnosť a výhodnosť pre naše mesto a jeho obyvateľov.

Chceme dopravný podnik, aj občanov ochrániť od toho, aby sme išli do 2 – 3-ročného záručného vzťahu, ktorý je štandardom. Išli sme v súťažných podmienkach na vyššiu lehotu zmluvného záväzku. Stanovili sme 5-ročnú záručnú dobu. To môže byť pre niektorého z výrobcov problémom, ale je to súťaž. Či v nej uspeje, je už na ňom.

Špecifikovali sme aj to, že chceme nízkopodlažné autobusy, nové autobusy a ekologické. Požadujeme dĺžku autobusov 12 metrov. Pochopiteľne – plus, mínus nejaké centimetre nie sú problémom.

Autobusy budú nové, nízkopodlažné a ekologické.

Ako ste na tom s termínmi, stihne nový dopravný podnik začať svoju prevádzku 1. januára 2022?

Termíny dodávky autobusov sa pohybujú od 4 do 8 mesiacov od zazmluvnenia s víťazom súťaže. Dnes nevieme, či pri prípadných pripomienkach sa nedostaneme až do júna.

V prípade, že by nastali určité problémy a nestihli by sme spustiť prevádzku 1. 1. 2022, tak sme predbežne vyrokovali so súčasným dopravcom (SAD Žilina) možnosť predĺženia zmluvného vzťahu na určité obdobie, teda do chvíle, keď budeme môcť spustiť náš dopravný podnik. Nezatvárame si teda dvere, ale intenzívne robíme všetky opatrenia, aby k tomuto nedošlo.

Už viete, kde bude nový dopravný podnik sídliť?

Hľadáme možnosti umiestnenia, máme vytipovaných viac lokalít, tak, aby sme tam

mohli flotilu 35 autobusov umiestniť. Niekoľko priestorov máme už aj zmluvne podchytených. Nebránime sa ani tomu, aby sme mohli využívať aj naďalej časť vozovne, terajšej SAD v Martine, ak nám ponúkne súčasný prepravca prijateľné podmienky.

Ale môžu nastať nejaké komplikácie, ktoré prinesie bežný život a nechceme už teraz veľikášsky tvrdiť, že všetko je už 100 % pripravené. Veľa z toho, čo musíme absolvovať teraz, sa malo diať počas dlhšieho časového úseku, minimálne v predchádzajúcom volebnom období.

Myslíte aj na výber a prijímanie pracovníkov?

Áno. Vypísali sme výberové konanie na konateľa dopravného podniku. Po vytvorení orgánov tejto spoločnosti budú už oni hľadať a zazmluvňovať svojich pracovníkov. Máme záujem aj o súčasných pracovníkov, ktorí zabezpečujú MHD v Martine v rámci SAD Žilina. Samozrejme, musia sa prihlásiť do výberových konaní. Od 1. 1. 2022 počítame so začatím pracovných pomerov novoprijatých zamestnancov. No časť pracovníkov by pracovný pomer začala už o niečo skôr. Bude potrebné odskúšanie autobusov, nastavenie odbavovania cestujúcich, overenie ďalších procesov v skúšobnej prevádzke v priebehu decembra t. r.

Aké sú plány so spojmami do Vrútok, Bystričky, Lipovca, Turčianskych Kľačan?

Už od roku 2019 sme rokovali s mestom Vrútky, obcami Bystrička, Lipovec a Turčianske Kľačany. Informovali sme ich o tom, čo mesto Martin pripravuje. Definitívna podoba zámeru sa postupne vyprofilovala, ale my sme im dávali záruku, že ak Martin vytvorí samostatný dopravný podnik, vieme zabezpečiť obsluhu územia tak, ako to je v súčasnosti. Je to služba, ktorá cestujúcim vyhovuje a narušovanie tohto stavu nejakými inými úvahami o rekonštrukcii súčasnej obsluhy by občanom narobilo viac problémov ako terajší stav. Určite, už aj teraz prispôbujeme spoje počtu prepravených osôb, ktoré sa nám v dnešnej situácii rapídne znížili. To sme po tvrdých rokovaníach aj s terajším autodopravcom vyrokovali a dnes sme už v situácii, že sme dohodnutí na podmienkach, ktoré sa prispôbili súčasnému stavu a počtu prepravovaných osôb. Ide nám o to, aby sme nemrhali finančnými prostriedkami občanov a nezaťažovali ich zbytočnými doplatkami, ktoré súvisia s prevádzkou MHD.

Ján Farský

Sčítanie obyvateľov

■ **Samosčítanie obyvateľov bude ukončené 31. 3. 2021 a sčítací formulár už nebude možné po tomto termíne vyplniť.**

Preto využite možnosť počas zostávajúcich niekoľkých dní a sčítajte sa v bezpečnom prostredí vášho domova. Vyplnenie formulára vám zaberie minimum času. V prípade potreby vám s vyplnením môže pomôcť rodinný príslušník alebo iná blízka osoba. K 15. marcu 2021 bolo sčítaných 70 % obyvateľov mesta Martin.

Obdobie asistovaného sčítania (prostredníctvom stacionárneho a mobilného asisten-

ta) bude určené pre každú obec/mesto individuálne na základe rozhodnutia hygienika a Štatistického úradu Slovenskej republiky na dobu 6 týždňov. Počas asistovaného sčítania sa budú môcť obyvatelia sčítať len na kontaktnom mieste, alebo môžu požiadať o mobilného asistenta.

Výsledky zo sčítania obyvateľov, domov a bytov budú pre mnohé sféry života dôležitým zdrojom informácií. Údaje zo sčítania slúžia ako informácia o aktuálnom stave spoločnosti a východisko pre analýzy vývojových trendov, alebo pre prognózy a projekcie ďal-

šieho vývoja jednotlivých oblastí spoločenského života. Okrem toho tieto údaje budú tvoriť základ pre prerozdeľovanie výnosov daní pre obce a mestá.

Odporúčame obyvateľom, aby podrobne sledovali prebiehajúcu kampaň ku sčítaniu obyvateľov a navštívili stránku www.scitanie.sk. Informácie nájdú aj na Facebooku, Instagrame a na YouTube – všade pod názvom SODB 2021 alebo Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Všetky údaje poskytnuté v rámci sčítania obyvateľov budú použité výlučne pre potreby sčítania. **Mesto Martin**

Pomohli tam, kde to najviac potrebujú

■ **Univerzitná nemocnica v Martine dostala do daru dve unikátne zariadenia, vďaka ktorým sa výrazne zvýšila ochrana zdravotníkov, ale aj pacientov vo vysoko exponovaných miestach.**

„Veľmi citlivo vnímame súčasnú vážnu pandemickú situáciu spôsobenú ochorením Covid-19. Už pri uvádzaní našich zariadení na trh sme si uvedomovali, že máme v rukách výni-

močný produkt, ktorým by sme radi pomohli práve nemocnici,“ prezradil Peter Franko, obchodný zástupca spoločnosti VAW WELDING. Na základe toho spoločnosť, spolu s martinským Rotary klubom darovali nemocnici dva uzatvorené germicídne žiariče, ktorých výhodou je, že môžu byť zapnuté za prítomnosti ľudí. Zariadenie slúži na dezinfekciu a čistenie vzduchu, vďaka čomu sa priestory

zbavujú baktérií, vírusov, roztočov, alergénov a pod. „Je to výborné a krásne, že aj v tejto náročnej dobe, keď dochádzajú fyzické i psychické sily, stále sa nájdú takíto partneri, ktorí pomôžu. Sme im za to veľmi vďační,“ v mene UNM, všetkých jej zdravotníkov i pacientov sa darcom poďakoval Richard Koyš, zástupca prednostu Kliniky anestéziológie a intenzívnej medicíny. **TV Turiec**

Odpustenie poplatkov za odpad

Problematiku miestnych daní a poplatkov upravuje VZN č. 76, ktoré vychádza zo zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov. Poplatníkom je každý, kto má v meste trvalý alebo prechodný pobyt. Sadzba poplatku nie je stanovená podľa množstva vyprodukovaného odpadu poplatníkom.

Správca dane, ktorým je mesto Martin, zníži alebo odpustí poplatok za obdobie, za

ktoré poplatník mestu preukáže splnenie podmienok na zníženie alebo odpustenie poplatku a predloží podklady, ktoré mesto Martin určilo vo VZN č. 76. Týka sa to občanov, ktorí sa viac ako 90 dní nezdržovali na území mesta. Ide napr. o študentov, zamestnancov s výkonom práce v zahraničí alebo aj o seniorov, ktorí sú v zariadení sociálnych služieb v inom meste.

Nárok na zníženie alebo odpustenie poplatku je potrebné každoročne preukázať

hodnoverným podkladom s aktuálnym dátumom vystavenia. V prípade, že podklad nie je vystavený v slovenskom alebo českom jazyku, poplatník predloží aj preklad podkladu podpísaný poplatníkom. Úradný preklad sa nevyžaduje. Ak si poplatník neuplatní nárok na zníženie alebo odpustenie poplatku najneskôr do 90 dní po skončení zdaňovacieho obdobia, t. j. do 31. 3. 2022, nárok na zníženie alebo odpustenie pre zdaňovacie obdobie roku 2021 mu zanikne. **Mesto Martin**

Koľko kuchynského odpadu sa podarilo vytriediť

■ **Od 1. februára sa v meste Martin začalo z vývozom odpadu z domácností.**

Pred bytové domy veľké 1 100 l kontajnery umiestnila spoločnosť Brantner Fatra. Vo všetkých mestských častiach je ich celkom 460. Pre rodinné domy sú určené menšie nádoby. Do konca mesiaca február bolo rozmiestnených 509 ks 120 l hnedých nádob

z toho 321 ks bolo vyzdvihnutých na zbernom dvore a 118 ks bolo dovezených imobilným občanom a dôchodcom. Predstavuje to cca 13,5 %. Nádoby sú poskytované bezplatne.

Vyzbierané množstvo z komplexných bytových jednotiek:

- Košúty 1, Košúty 2, Priekopa, Záturčie, Podháj = 18,518 t.
- Sever, Stred, Ľadoveň, Jahodníky = 19,498 t.

Vyzbierané množstvo z individuálnych bytových jednotiek:

- Podháj, Záturčie, Stráne = 1,53 t.
- Priekopa, Kolónia Hviezda = 1,022 t.
- Stred = 1,032 t.

Za prvý mesiac bolo na ďalšie spracovanie odvezené 41,6 ton kuchynských zvyškov.

Podľa vyjadrenia spoločnosti Brantner Fatra na triedenie veľmi dobre zareagovali

obyvatelia „bytoviek“. V každej mestskej časti sa však nájdú nádoby s nevhodným odpadom, ako sú igelitové vrecia, plasty, drevo, papier, kartóny, textil, sklo, plechovky, konzervy... Tie sú označené, a nakoľko nedochádza k ich dotriedňovaniu, skončia na skládke.

V spoločnosti Brantner Fatra veria, že opakovaná kampaň môže k lepšiemu triedeniu. Je v záujme nás všetkých, aby množstvo komunálneho odpadu ukladaného na skládku bolo čo najmenej.

TV Turiec

Oblastná organizácia cestovného ruchu Turiec má nového riaditeľa

■ K prvému februáru sa funkcie výkonného riaditeľa OOCR vzdal Dalibor Steindl. Dôvodom bola jeho pracovná vyťaženosť na inom, novom riadiacom poste. Valné zhromaždenie organizácie na svojom marcovom

zasadaní zvolilo nového výkonného riaditeľa. Stal sa ním Bc. Martin Gloser.

O svojom vzťahu a skúsenostiach s cestovným ruchom nám povedal: „Cestovnému ruchu sa venujem už od strednej školy, kde

bol mojím hlavným maturitným predmetom. Počas strednej školy som pracoval v hoteli Slovan v Žiline. Tam som sa naučil základy komunikácie so zákazníkmi a rozhodol sa venovať cestovnému ruchu aj po skončení strednej školy. Počas bakalárskeho štúdia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici som pracoval v cestovnej kancelárii Kartago Tours a neskôr pracoval na pozícii recepčného v hoteli Dubná Skala v Žiline. Práve tu som získal veľké množstvo skúseností. Po skončení bakalárskeho štúdia som začal inžinierske štúdium. Už vtedy som začal pracovať v hoteli Villa Nečas kde som sa neskôr stal mana-

žerom hotela. Mal na starosti ubytovaciu časť tohto zariadenia. S OOCR Turiec spolupracujem od minulého roka a v súčasnosti dokončujem štúdium na vysokej škole. Medzi moje záľuby patrí turistika, fotografovanie, moderné technológie, cestovanie a šport, ako napríklad horolezectvo, plávanie, lyžovanie, bicyklovanie a florbal.“

Novému výkonnému riaditeľovi prajeme, v tejto pre cestovný ruch ťažkej dobe, veľa energie, optimizmu a dobrej vôle. A, najmä, veľa úspechov v práci pre rozvoj turizmu v našom regióne.

Ján Farský

Pobočka pošty na Severe sa v tomto roku nepresťahuje

■ Stiesnené priestory pobočky Slovenskej pošty na Severe nevyhovujú podmienkam 21. storočia.

Hoci už niekoľko rokov prebieha iniciatíva poslancov Dalibora Steindla a Zuzany Vonsovej presťahovať pobočku na iné miesto, ťady sa zatiaľ nepohli. Vzhľadom na pandemickú situáciu, kapacitnú a priestorovú náročnosť presťahovania, ostane pošta na Severe v roku 2021 na pôvodnom mieste.

Snahy o presťahovanie pobočky pošty na Severe trvajú niekoľko rokov

Požiadavky na vhodnejšie priestory pre poštu na Severe trvajú už viac ako 10 rokov. V tejto súvislosti boli zorganizované petície. „Tá petícia, ktorú som inicioval ešte ako občiansky aktivista, mala 2 fázy. Prvá etapa bola zameraná na otázku, ako sú obyvatelia spokojní s vybavením tejto pobočky. Druhá petícia sa rozbehla pred tromi rokmi. S kolegyňou Zuzanou Vonsovou sme zozbierali stovky podpisov od obyvateľov. Snažili sme sa, aby kompetentní začali konečne tento problém riešiť,“ uviedol poslanec za mestskú časť Košúty Dalibor Steindl. Roky neriešenou situáciou sa zaoberali zainteresovaní aj na pôde Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky. Podľa slov poslanca všetky rokovania nasvedčovali tomu, že sa tento rok nepriaznivá situácia pobočky bude riešiť. Bola nádej, že sa premiestni do vhodnejších priestorov.

Pošta na Severe ostane na pôvodnom mieste

Zisťovali sme, či je v pláne Slovenskej pošty v krátkom čase dotknutú martinskú pobočku presťahovať. Počas koronakrízy je však pre Slovenskú poštu prvoradou prioritou zabezpečiť základné podmienky poskytovania

Pošta na Severe

foto: TV Turiec

citnú a priestorovú náročnosť presťahovania pobočky Pošty Martin 5, nie je táto aktivita zaradená do investičného plánu Slovenskej pošty pre rok 2021,“ uviedla vo svojom stanovisku hovorkyňa Slovenskej pošty Iveta Dorčáková.

Iniciatíva za nové priestory pre pobočku bude pokračovať

Dalibor Steindl sa však nevzdáva. „Po prečítaní oficiálneho oznámenia Slovenskej pošty som ostal trochu zaskočený. Napriek tomuto stanovisku sa budem zo všetkých mojich síl snažiť, aby sa nám v budúcnosti pobočka podarilo presťahovať do vhodnejších hygienických a kapacitných priestorov.“

TV Turiec

SI AMATÉR ALEBO PROFESIONÁL PRACUJÚCI
S GRAFICKÝM PROGRAMOM?

**Pomôž nám
s tvorbou nového loga
„Zaži Turiec“**

Svoje návrhy posielaj do
6. 4. 2021 na tik@martin.sk
Kampaň je bez nároku na honorár.

Na ZŠ s MŠ Dolinského prebehli rekonštrukcie

■ ZŠ s MŠ J. V. Dolinského je vylepšená. Od minulého školského roka sa rekonštruovali telocvične. Vymieňali sa na nich okná a odstraňoval sa havarijný stav strechy. Opravená bola strešná krytina aj na administratívnej budove. Postupne sa modernizovalo aj vybavenie školskej kuchyne. Už dva mesiace tu funguje nový systém odsávania pár, ktoré vznikajú pri príprave jedla.

ZŠ s MŠ Dolinského má už 35 rokov

Stavba ZŠ s MŠ Dolinského má už 35 rokov. Budúci rok oslávi 35. výročie od spustenia jej prevádzky. Zub času sa odrazil na technickom vybavení a celkovom stave jednotlivých budov. Vedenie školy sa preto postupnými krokmi snaží prostredie a vybavenie školy neustále vylepšovať.

Celý komplex telocvične je vynovený

Na rozsiahlu obnovu telocviční prispelo Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu SR. Zriaďovateľ, ktorým je mesto Martin, poskytlo časť finančných prostriedkov z havarijného fondu a určitú sumu financovala

Vynovená telocvična

foto: TV Turiec

škola z vlastného rozpočtu. Vymenil sa pôvodný vstup do telocviční. Položila sa nová dlažba. Telocvične dostali nové okná a siete. Plastových okien sa dočkali aj dievčenské a chlapčenské šatne a hygienické priestory školy. Odstránil sa aj havarijný stav strechy. A to nielen na telocvični, ale aj na administratívnej budove školy.

Ako uviedol riaditeľ ZŠ s MŠ Dolinského Ivan Hrozič, telocvične sú v súčasnosti v takom stave, že sa podarilo znížiť ich energetickú náročnosť. Odráža sa to na nižších mesačných spotrebách energií. Riaditeľ dodáva, že je potrebné vykonať ešte drobné úpravy, ktoré sa oneskorili vzhľadom na nepriaznivé poveternostné podmienky.

Modernizované zázemie školskej kuchyne

Školská kuchyňa bola postupne vylepšovaná už v minulom období. Jej technológie sú na kvalitnej úrovni. Veľkým problémom však bol zastaralý systém odsávania pár, ktoré vznikali pri príprave jedla. V tomto školskom roku sa ho podarilo z prostriedkov školy zrekonštruovať. Ivan Hrozič sa vyjadril, že nový systém odsávania pár funguje dva

Modernizovaná školská kuchyňa

foto: TV Turiec

mesiace a panie kuchárky si „kvalitu nového pracovného prostredia“ nevedia vynachváliť. V obnovách a rekonštrukciách, ktoré sa týkajú skvalitňovania školy, bude vedenie školy pokračovať aj naďalej. Snahou je vytvoriť čo najlepšie podmienky pre žiakov, deti i zamestnancov.

TV Turiec

ZÁKLADNÁ ŠKOLA S MATERSKOU ŠKOLOU

HURBANOVA

Sme moderná škola s tradičnými prvkami. Sme otvorená škola pripravujúca žiakov pre praktický život. Sme škola, na ktorej nám záleží.

ZÁPIS

do 1. ročníka 7. - 9. apríl 2021

ANGLICKÝ JAZYK OD 1. ROČNÍKA JOLLY PHONICS

ŽIACKY PARLAMENT

ŠPORTOVÉ TRIEDY

PLÁVANIE OD 1. ROČNÍKA

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM (Počtoland, Slovoland, Tvorivé čítanie)

INKLUZÍVNY TÍM (školský psychológ, špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg, koordinátor prevencie, výchovný poradca)

VÝBORNÉ MATERIÁLNE ZABEZPEČENIE

HEJNÉHO MATEMATIKA

MEDIÁLNY KRÚŽOK KLAPKA TV a ďalších

VIAC AKO 30 ZÁUJMOVÝCH KRÚŽKOV

ČASOPIS HURBANKO

www.zshurbanova.sk

info@zshurbanova.sk

043/430 96 73

Kamaráti sú v CVČ Kamarát spolu aj na diaľku

■ Už pridlho trvá na Slovensku pandémia koronavírusu. Núdzový režim, zákaz vychádzania, jedno opatrenie strieda druhé. Kým my, dospelí, to dokážeme ešte ako-tak, aspoň v rámci možností chápať a rešpektovať, pandémia ukázala, že k psychicky najviac zasiahnutej skupine patria deti.

Nová situácia výrazne zasiahla do ich životov. Zostali odtrhnuté od sociálnych kontaktov, stratili osobný kontakt s kamarátmi, so spolužiakmi, či učiteľmi. Celý ich aktuálny život, ich detstvo, vzdelávanie, ale aj hra či zábava sa musia vtesnať do obrazoviek počítačov či tabletov. Aby ale po online hodinách, nebola tá zábava len o surfovaní po internete, či počítačových hrách, deťom už mesiace

pomáhajú myslieť, tvoriť a zmysluplne tráviť čas aj pracovníci CVČ Kamarát.

Deti aj virtuálne odhaľujú svojho tvorivého ducha

Skutočne, ani pracovníci centra nestrácajú počas pandémie nádej a neustále hľadajú nové a nové možnosti a spôsoby, ako nestratiť s deťmi kontakt, a aby sa tieto aspoň cez ten online priestor zabávali, vzdelávali a motivovali k zaujímavým činnostiam. Poučné, tvorivé a zábavné to bolo aj počas celého marca, kedy mali deti každý týždeň pred sebou novú výzvu.

Marec plný výziev

„Ja musím povedať, že sme sa opäť nejakým spôsobom naštartovali a pripravili sme si nielen pre deti, ale aj dospelých, ktorí sú ochotní podieľať sa na našej činnosti Kamarátsku výzvu,“ priblížila riaditeľka CVČ Kamarát Alena Leštinská. Kamarátska výzva spočívala v tom, že deti, ale aj ich rodičia, či priaznivci centra našli na webovej stránke každý týždeň inú a zaujímavú aktivitu. Bola to aj zábava, nechýbal kúsok adrenalínu, keďže marec je Mesiacom knihy, jedna z výziev bola o objavovaní čara literatúry, s príchodom jari súvisela výzva

Kamarátska výzva

foto: TV Turiec

s jarným upratovaním, ďalej mohli deti priblížiť, ako sa starajú o svojich zvieracích miláčikov, ukázať, ktoré miesta na prechádzky v prírode majú najradšej a mnoho iného. „Robíme to preto, aby sme s deťmi nestratili kontakt. Samozrejme, že to čo robíme teraz, nedokáže simulovať a v plnej miere nahradiť to, čo sme s deťmi dennodenne zažívali. Naša budova bola plná, deti sa tu striedali, svietilo sa od rána do večera. Dnes to robíme preto, lebo veríme, že deti na nás nezabudli a nezabudnú. A keď k nám nemôžu prísť a stráviť čas, aspoň pozrú na tú našu webovú stránku a zabavíme sa spolu aspoň takto na diaľku. A všetci sa veľmi tešíme, že deti nám neustále dokazujú, že tak, ako ony chýbajú nám, chýbame aj my im,“ uzavrela Alena Leštinská.

TV Turiec

Ukážky prác detí

foto: TV Turiec

Klasické maturity ani v tomto roku nebudú

■ V predposledný marcový pondelok minister školstva Branislav Gröhling informoval, že maturitné skúšky sa ani v tomto roku v klasickej podobe neuskutočnia. Dôvodom zrušenia „skúšok dospelosti“ je stále zlá epidemiologická situácia.

Ruší sa písomná, aj ústna časť. Hodnotenie na maturitnom vysvedčení vznikne tak ako minulý rok, spriemerovaním koncoročných známok zo všetkých ročníkov a polročných známok z posledných dvoch ročníkov.

„Známka žiaka na maturite bude odzrkadľovať jeho prácu za obdobie štyroch rokov a jeho výsledky počas celého štúdia na strednej škole“, informoval Branislav Gröhling. Šéf rezortu školstva ďalej uviedol, že riaditeľ strednej školy musí najneskôr do 3. mája určiť skupiny príbuzných predmetov, ktorých známky sa započítajú do hodnotenia maturitného predmetu.

Pri osemročných programoch sa do priemeru budú započítavať posledné štyri roky štúdia.

Žiaci môžu požiadať aj o klasickú maturitnú skúšku

Do 10. mája sa na školách uskutoční koncoročná klasifikácia, aj vrátane komisionálnych skúšok. Žiaci dostanú spriemerovanú známku do 19. mája.

Ak žiak nebude súhlasiť s výslednou známkou, môže tak ako vlani požiadať o absolvovanie tradičnej formy ústnej maturity. V takomto prípade sa ústne skúšky budú konať od 31. mája.

TV Turiec

ZŠ S MŠ J. V. DOLINSKÉHO

ZÁPIS

DO 1. ROČNÍKA

2021/2022

7. - 9. APRÍL 2021

- ★ Anglický jazyk od 1. ročníka, zahraničný lektor vo vyšších ročníkoch
- ★ školský špeciálny pedagóg, psychológ
- ★ IKT vo vyučovaní
- ★ ŠvP, plavecký a lyžiarsky výcvik
- ★ záujmové krúžky ★ projekty, súťaže

Tešíme sa na Vás!

tel.: 043/428 14 23
0910 800 250
www.zsdolinmt.eduage.org

Spojená škola Martin

Československej armády 24 * 036 01 MARTIN

Neviete sa rozhodnúť? Príďte k nám!

Centrum odborného vzdelávania a prípravy pre strojárstvo a ostatnú kovospracúvaciu výrobu

Pilotné centrum odborného vzdelávania v cudzom jazyku

Ponúkame štúdium v jednej z najlepších stredných odborných škôl na Slovensku. Spojená škola v Martine so svojimi organizačnými zložkami Strednou odbornou školou strojníckou, Strednou odbornou školou podnikania a Strednou odbornou školou rybárskou patrí aj medzi najväčšie odborné školy u nás. Zriaďovateľom je Žilinský samosprávny kraj. Škola má vyše 500 žiakov v 28 triedach v 8 študijných, 3 učebných a 2 odboroch na ukončenie základnej školskej dochádzky. O rast žiakov sa stará 93 pracovníkov – 53 pedagogických a 40 nepedagogických. Za vyše sedem desaťročí vychovala 34 000 absolventov. V tomto školskom roku v nej študuje vyše dvesto žiakov v duálnom systéme vzdelávania. A práve duálne vzdelávanie ju robí takou populárnou. Škola spolupracuje s najvýznamnejšími firmami vo svojom regióne, ktoré po skončení štúdia ponúkajú žiakom skvelé pracovné príležitosti a možnosť uplatniť sa na trhu práce. Kto nás odporučí mladým ľuďom vychádzajúcim z deviateho ročníka základnej školy, určite to nerobí zo závidi. Naša škola si drží výborné meno v podnikateľskom prostredí a absolventi patria medzi zručných a poctivých pracovníkov v každej firme. Preto sa pozornosť na Spojenú školu upriamuje čoraz častejšie a časté návštevy významných hostí končia práve vo výučbových priestoroch tohto zariadenia. Moderný, tartanom vynovený štadión, dve telocvične, workoutové ihrisko lákajú aj športovcov, aby počas štúdia mohli vyvíjať aktivity vo futbale, hádzanej, hokeji, atletike...

Ponuka študijných odborov v školskom roku 2021/2022

Absolventi študijných odborov môžu pracovať v strednej oblasti riadenia, pokračovať v štúdiu na vysokých školách najmä technického zamerania.

6341 M škola podnikania – Duálne vzdelávanie

Absolvent je pripravený na kvalifikované riadenie malého a stredného podniku. Má teoretické a praktické vedomosti na založenie vlastnej podnikateľskej spoločnosti, v riadení podnikovej činnosti, resp. je schopný pripraviť koncepciu dosiahnutia podnikateľských cieľov organizácie.

2411 K mechanik nastavovač – Duálne vzdelávanie – Štátne vzdelávanie

Ovládanie a nastavenie klasických strojov, NC a CNC strojov, ich príslušenstva, zostavenie technologických postupov, zhotovenie programov k NC a CNC strojov.

2426 K programátor obrábacích a zváracích strojov a zariadení – Duálne vzdelávanie – Štátne vzdelávanie

Samostatná práca na klasických strojoch a zariadeniach, obsluha a programovanie automatizovaných strojárskych zariadení, tvorba technickej dokumentácie a riadiacich programov pre stroje a zariadenia na PC, vytváranie programov kovospracujúceho centra.

2447 K mechanik hasičskej techniky – Štátne vzdelávanie

Vie zabezpečovať starostlivosť o zverené technické prostriedky, opravu a kontrolu ich stavu a výkon strojnej služby pri zdolávaní požiarov a havárií. Dokáže vykonávať hasiace práce, záchranu osôb a majetku v rizikových podmienkach, s použitím základnej a špeciálnej požiarnej, vyslobodzovacej a dýchacej techniky. Môže sa uplatniť ako profesionálny hasič v protipožiarnych útvaroch.

2682 K mechanik počítačových sietí – Štátne vzdelávanie

Je zameraný na získanie vedomostí z oblasti spôsobu používania, spracovania a prenosu informácií, informačných technológií, hardwaru, software a počítačových sietí. Absolvent vie skladať a opravovať PC zostavy, inštalovať PC komponenty a potrebné programy. Vie navrhnuť PC sieť, konfigurovať sieťové zariadenia, vykonávať údržbu a opravy celej PC siete.

2679 K mechanik mechatronik – Duálne vzdelávanie

Absolvent je schopný vykonávať základné operácie pri kontrole, diagnostikovaní, nastavovaní a opravách na elektrických rozvodoch, elektrických, elektropneumatických a hydraulických pohonoch, regulačnej technike ako i počítačmi riadených moderných technológií.

2697 K mechanik elektrotechnik – Duálne vzdelávanie

Výroba a zapojenie elektronických zariadení, odstraňovanie porúch jednotlivých celkov, opravy podľa technickej dokumentácie, práce s programovým vybavením riadiacich systémov, odlaďovanie programov. Uvedený odbor má oblasti: informačné technológie, autoelektronika, spotrebná technika, automatizačná technika.

3693 K technik energetických zariadení budov – Duálne vzdelávanie

Absolvent je pripravený uplatniť sa ako kvalifikovaný stredný technický pracovník schopný samostatne vykonávať činnosti v oblasti technického zariadenia budov vrátane elektroinštalácií, ich montáž, údržbu, opravu a vykonávať skúšky, servis, diagnostikovanie a odstraňovanie porúch na energetických, elektrických a plynových zariadeniach budov a ich príslušenstve, poskytovať energetické služby a poradenstvo pri navrhovaní energetických zariadení budov a uvádzať ich do prevádzky.

4215 M Rybárstvo – Duálne vzdelávanie

Študijný (maturitný) odbor 4215 M Rybárstvo nájde uplatnenie u firiem zaoberajúcich sa chovom, lovom, spracovaním a distribúciou rýb, v rybárskom zväze, odchovniach a predajniach akvárijných rýb, vodohospodárskych podnikoch, štátnej správe (odbor životného prostredia). Teoretické vyučovanie zahŕňa všeobecné predmety rybárskeho zamerania, hydrochémie, technológiu chovu a spracovania, základy ekológie, informatiku, ekonomiku. Vyučovanie je zaradené do duálneho systému vzdelávania, čo umožňuje viesť praktický výcvik v zmluvne dohodnutých rybárskych a vodohospodárskych strediskách a podnikoch. Odborná prax v zmluvne dohodnutých rybárskych spoločenstvách v regióne.

Ponuka učebných odborov v školskom roku 2021/2022

Absolventi učebných odborov sú kvalifikovaní pracovníci, môžu si zvyšovať kvalifikáciu v nadstavbovom štúdiu v našej škole.

2433 H obrábač kovov – Duálne vzdelávanie

Trieskové obrábanie na klasických strojoch (brúška, sústruh, fréza), absolvent zvláda i obsluhu CNC strojov.

2487 H 01 – autoopravár mechanik – Duálne vzdelávanie

Komplexná diagnostika, opravy a údržbu cestných motorových vozidiel, včítane alternatívnych pohonov. Uplatnenie nájdeš nielen v opravách áut, ale taktiež pri ich výrobe alebo v príbuzných strojárnskych odboroch, v distribúcii a predaji náhradných dielov.

2683 H 11 elektromechanik – silnoprúdová technika – Duálne vzdelávanie

Absolvent vie skúšať a obsluhovať všetky elektrické stroje a zariadenia, obsluhovať výrobné elektrickej energie, prevádzkovať a opravovať vonkajšie a vnútorné rozvody.

Odbory slúžiace na ukončenie školskej dochádzky. Prihlásiť sa môžu žiaci s ukončeným 8. ročníkom ZŠ.

2478 F strojárská výroba

Jednoduché práce pri výrobe a montáži strojových súčiastok a mechanizmov.

2498 F technické služby v autoservise

Uplatnenie v pneuservisoch a autoservisoch.

R210401

Základná škola, A. Stodolu 60, Martin
Vás pozýva na

zápis do 1. ročníka

7. až 9. apríla 2021

od 14.00 do 18.00 hod.

Z dôvodu epidemiologických opatrení budú aktuálne
informácie zverejnené na stránke školy:

www.zsastodola.edupage.org

Tel. číslo: 043/42 76 850

Tešíme sa na Vás!

R210409

ZÁPIS DO 1. ROČNÍKA

Základná škola s materskou školou,
Priehradná 11, 036 01 Martin

Elektronicky: 7. 4. - 9. 4. 2021
Osobne: 7. 4. - 9. 4. 2021
Od 13.00 - 16.00 hod. (prípadne po tel. dohovore)

Naša škola ponúka:

- rodinný typ školy v príjemnom prostredí
- individuálny prístup k deťom
- triedy s menším počtom žiakov
- plynulý prechod detí z MŠ do ZŠ
- profesionálny prístup ku žiakom so zdravotným znevýhodnením - inkluzívny tím, špec. pedagóg
- folklórny súbor *Vtáčatka*
- vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka
- vyučovanie s využitím interaktívnej tabule
- možnosť rôznych záujmových krúžkov
- bohatá mimoškolská činnosť v podobe plaveckého a lyžiarskeho kurzu a školy v prírode
- účasť žiakov na vedomostných, výtvarných a športových súťažiach
- návštevy Slovenského komorného divadla v Martine a iných kultúrnych inštitúcií
- školské výlety a exkurzie po celom Slovensku
- ŠKD v prevádzke od 6.00 - 16.30 hod.

Kontakt:
Telefón: 0911 349 300
Email: zsaspriehradna.martin@gmail.com
Web: <http://zsapriehradna.edupage.org>

R210408

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, P. MUDROŇA 3, MARTIN

MUDROŇKA

Základná škola s najdlhšou
tradíciou vzdelávania v Martine

**ZÁPIS SA USKUTOČŇUJE
BEZ PRÍTOMNOSTI DIEŤAŤA**

7. a 8. APRÍL 2021

Rodičia, ktorí nemajú internet:
si môžu prevziať, resp. vyplniť prihlášku
7. a 8. apríla 2021 v čase 14.00 – 18.00 h.

ONLINE ZÁPIS

do 1. ročníka

Odklad pinenia školskej dochádzky: rodičia vyplňajú prihlášku, ale o odklade rozhoduje riaditeľ MŠ.

Možnosti doručenia: elektronicky na www.zsmudrona.sk, poštou, schránka pri vstupe do školy.

Overenie údajov sa uskutoční do dvoch týždňov od skončenia mimoriadnej situácie.

- Dlhodobu najlepšie výsledky v celoslovenskom TESTOVANÍ v rámci mesta Martin
 - Lyžiarsky, snoubordingový a plavecký výcvik v 2., 3., 5. a 7. ročníku
 - Škola v prírode na I. stupni
 - Školský klub detí od 6.00 h do 16.30 h
- Poloha školy v blízkosti ZUŠ a CVČ KAMARÁT – vzájomná spolupráca
- Zahraniční a slovenski lektori anglického jazyka BGE School (od 5. ročníka)
 - Výber z dvoch jedál a jedlo pre celiatikov v školskej jedálni
- Bezpečnosť žiakov – elektronický dochádzkový systém, videovrátnik

www.zsmudrona.sk

Základná škola s materskou školou, Podhájska 10A, Martin

Z Á P I S D O 1. R O Č N Í K A

2021/2022

Prečo si vybrať našu školu?

PRE DOBRÉ A LÁSKAVÉ PANIE UČITELKY
 PRE CITLIVÉ A SPRAVODLIVÉ HODNOTENIE ŽIAKOV
 PRE ŠANCU KAŽDÉHO ŽIAKA BYŤ ÚSPEŠNÝ
 PRE INDIVIDUÁLNY PRÍSTUP K ŽIAKOVI

Čo ponúkame vašim deťom?

KVALITNÉ VZDELÁVANIE MODERNÝMI METÓDAMI
 VYUČOVANIE V MODERNE VYBUDOVANEJ ŠKOLE
 ZAUJÍMAVÚ VÝCHOVNÚ ČINNOSŤ V ŠKD
 SPOLUPRÁCU S ODBORNÝMI ZAMESTNANCAMI
 HOKEJOVÚ PRÍPRAVKU V 4. ROČNÍKU
 ŠPORTOVÉ HOKEJOVÉ TRIEDY V 5. - 9. ROČNÍKU

KEDY A AKOU FORMOU?

7. 4. - 8. 4. 2021 elektronicky prostredníctvom Dotazníka zverejneného na webovej stránke školy
 7. 4. - 8. 4. 2021 osobne (zákonný zástupca bez dieťaťa) vo vestibule budovy 1. stupňa ZŠ
 v čase 14.00 - 17.00 hod. (je potrebný rodný list dieťaťa, občiansky
 preukaz zákonného zástupcu)

CHCETE VEDIEŤ O NAŠEJ ŠKOLE VIAC?

www.zspodhajska.sk

tel. č. 043/423 98 89

email: krizova@zspodhajska.sk

R210410

Najkrajšia digitálna televízia

Digitálna televízia už od 7,90 €

- Pestrá ponuka programov, až 96 v HD
- Archív a mobilná TV aplikácia
- Analógová káblovka grátis

Internet už od 6,00 €

- Internet po optike až 600Mbit/s

MARTICO

Televízia | Internet | Dátové služby

www.martico.sk

043/42 88 313

info@martico.sk

R210403

MČ Podháj – Stráne

Aj malá pomoc je pomoc

■ Poslanci našej mestskej časti sa pravidelne stretávajú s občanmi. Bohužiaľ, v tejto pandemickej dobe, nie sú možné veľké stretnutia, na aké boli roky zvyknutí.

O to viac sa snažíme chodiť s otvorenými očami, ale nie je to možné, aby sme boli vždy a všade. Preto sme radi, že sa nám občas ozvú aj obyvatelia našej mestskej časti a upozornia nás na to čo ich trápi, alebo im to nie je ľahostajné. Takto sa ku mne dostal aj podnet na vybudovanie nového chodníka ako prístupu na už funkčný cyklochodník pri Turci. Je to vlastne prístup z Námestia protifašistických

bojovníkov pri Zberných surovinách, kde sa po daždi na komunikácii tvoria kaluže. Podnetom som sa zaoberal a navrhujem ako riešenie vybudovanie asfaltového chodníka od vjazdu k bytovému domu až po cyklochodník v dĺžke cca 24 m a široký 1,5 m tak, aby sme obišli nevyhovujúcu komunikáciu. Oprava komunikácie nie je vhodná na rekonštrukciu, pretože slúži len ako manipulačná plocha pre súkromný zberný dvor.

Niekedy aj drobný podnet od občana pomôže zlepšiť prostredie, v ktorom žijeme, a my, ako poslanci, sme za každú takúto podnetnú pripomienku vďační. Už to riešim na

Plánovaný chodník

foto: autor

MsÚ a snád' sa to podarí v dohľadnej dobe aj zrealizovať. Spokojný občan je predsa naša priorita.

Tomáš Ignačák

Priestor na oddychovú zónu sa nájde, len treba otvoriť oči

■ Rád by som informoval, najmä obyvateľov Strání, že momentálne prebieha čistenie mestského pozemku na Ul. Hollého v blízkosti križovatky s Ul. hrdinov SNP (oproti záhradkárskej osade) od náletových drevín, v zmysle právoplatného výrubového povolenia.

V I. etape tento rok je plánované vyčistenie, výsadba nových drevín v zmysle predpísanej

Plánovaná oddychová zóna

foto: autor

náhradnej výsadby a osadenie drobného mobiliáru (lavičky, kôš) tak, aby toto miesto „nešpatilo“ okolie, ale, naopak, bolo príjemným prínosom. Uvidíme, čo prinesie budúcnosť – ako budú obyvatelia tento kúsok zelene ne/využívať a podľa toho je možné ďalej tento priestor (cca 2 500 m²) rozvíjať. Navyše, pozdĺž hranice pozemku zo zadnej strany, preteká Pivovarský potok. **Tomáš Ignačák**

MČ Košúty

Detské ihriská si zaslúžia väčšiu pozornosť

■ V mestskej časti Košúty sa budú v jar-ných mesiacoch venovať obnove detských ihrísk a mobiliáru. Viac nám o tom povedali poslanci MsZ Tibor Adamko a Dalibor Steindl.

Na detské ihriská pribudnú nové prvky

foto: autor

Tibor Adamko: Vzhľadom k pandemickej situácii, v ktorej sa momentálne nachádzame, budú práve detské ihriská plniť veľmi dôležitú sociálnu funkciu a to nielen pre deti, ale aj pre ich rodičov, preto je potrebné im venovať náležitú pozornosť. Je to dôležité aj preto, že mnohé prvky na ihriskách už nespĺňajú

bezpečnostné atribúty, alebo sú zastarané, aj z tohto dôvodu sa VMČ Košúty rozhodol vyčleniť na obnovu detských ihrísk viac finančných prostriedkov ako po iné roky.

Už v krátkej dobe plánujeme vykonať komplexnú obhliadku detských ihrísk a ich prvkov, aby sme zistili skutkový stav a následne budeme pripravovať plán obnovy, ktorý bude pozostávať najmä z výmeny zastaraných a poškodených detských prvkov na jednotlivých ihriskách, ako aj doplnenie nových detských prvkov. K tomu všetkému plánujeme obohatiť okolie vhodným mobiliárom. Tu by som rád apeloval na mamičky

Poškodené lavičky čaká renovácia

foto: autor

a oteckov detí, že majú možnosť do celého procesu vstúpiť a v prípade, že majú nejaké dobré nápady, prípadne iné pripomienky, tak budeme radi, keď sa s nami skontaktujú.

Dalibor Steindl: Určite sa budeme snažiť o to, aby na detských ihriskách pribudli nové, zaujímavé prvky. Veľkú pozornosť budeme venovať aj tomu, aby boli ihriská bezpečné.

No v ostatnej dobe máme veľa dopytov aj na renováciu lavičiek. K tomu chcem povedať, že už v jeseni bola vykonaná obhliadka mobiliáru. Poškodené lavičky sme navrhli na výmenu.

Ale ihriská a mobiliár chceme riešiť komplexne. Ako už spomenul kolega Tibor Adamko, v tomto období vykonáme komplexnú obhliadku súčasného stavu. Na jej základe navrhujeme i ďalšie lokality pre umiestnenie lavičiek. Z tohto dôvodu si aj ja dovoľujem vyzvať obyvateľov Košút, aby nám poslali podnety na nové lokality pre osadenie lavičiek. Podnety môžu posilať aj priamo nám, poslancom.

Ján Farský

MČ Sever

VEREJNÁ ZELEŇ NA SEVERE

■ Je tu jar. Stromy a kríky sa po zime prebúdzajú k životu. Opäť sa budeme radosť z sytej zelene nových listov, tešiť z jarých kvetov. Ale aby nám radosť nekazili drobné, či väčšie problémy, musíme sa o zeleň na sídlisku starať. A práve to je téma, o ktorej sme sa rozprávali s poslancami Jozefom Krištoffym a Zuzanou Badovou.

J. Krištoffy: Sever je najstarším martinským sídliskom, to znamená, že zeleň bola vysadená už pomerne dávno. Máme to šťastie, že jej tu je pomerne dosť veľa v porovnaní s inými sídliskami. O túto zeleň sa treba starať tak, aby bola pekná, zdravá ale aj bezpečná. Je potrebné urobiť zdravotné orezávanie, choré dreviny vypáliť, ale zároveň realizovať náhradnú výsadbu. Teraz na jar vykonávajú kompetentní pracovníci MsÚ Martin obhliadky a na základe ich posúdenia sa budú vykonávať ďalšie práce.

Ja by som privítal, keby sa do procesu starostlivosti o verejnú zeleň zapojil aj záhradný architekt. Odborník – dendrológ, ktorý by posudzoval stav drevín a navrhoval čo má byť kde vysadené. Do úvahy by pri tom bral aj sociálne prínosy, ktoré jednotlivé dreviny prinášajú obyvateľom na danom území.

Z. Badová: Mnoho stromov si pred rokmi vysádzali sami obyvatelia. Bez odborných znalostí a skúseností. Teraz nás to dobieha. Pretože, keď boli stromčeky mladé a malé, bolo to pekné a nikomu neprekážali. Ale dnes sú to už dospelé, vysoké, košaté stromy a spôsobujú obyvateľom aj problémy. Preto si tiež myslím, že by bolo veľmi dobré spolupracovať s odborníkom, dendrológom, ktorý by zhodnotil stav zelene v jednotlivých mestských častiach. Vypracoval by štúdiu, podľa ktorej by sa potom postupovalo v ďalšom období.

J. Krištoffy: Pretože dnes sa nájde na sídlisku dosť drevín, ktoré sa nehodia do zastavaného územia. Patria medzi ne napríklad

silné alergény. Ak už ich chceme vysadiť, napríklad pre ich krásu a krajinársky význam, mali by byť umiestnené mimo obytných zón.

Z. Badová: V zastavanej časti sídliska, medzi obytnými domami treba dbať aj na to, aby sa vysádzali najmä stromy, ktoré neprodukujú veľké množstvo odpadu. Treba si tiež uvedomiť, že mohutné stromy si budú vy-

Stromy sú podľa potreby orezávané foto: autor

tvárať rozsiahle koreňové systémy. Tie budú časom ničiť, chodníky, obrubníky, cesty... Treba sadiť dreviny s plytkjšími koreňmi. Možno vysadiť radšej viac okrasných kríkov, ako veľkých stromov, ktoré časom spôsobujú problémy. Práve toto by malo byť predmetom štúdie odborníka, záhradného architekta, dendrológa...

J. Krištoffy: Ja tiež nie som zástancom toho, aby sme realizovali nejaké veľké výruby, ale naozaj treba dbať na to, aby bola zeleň funkčná pre obyvateľov a zároveň aj bezpečná. Aby napríklad odlomené konáre neohrozovali životy ľudí pri silných vetroch a podobne. Takže choré stromy treba odstrániť a radšej miesto každého z nich zasadiť tri nové. Ale každopádne je dôležité, aby sme vždy k tejto problematike pristupovali veľmi citlivo a aby sme zachovali na sídlisku čo najviac zdravej zelene.

Z. Badová: Aj budovaním, rozširovaním a vytváraním nových parkovacích miest sa stáva, že sa musí odstrániť nejaká zeleň. Buď čiastočne alebo úplne. A nielen pri parko-

vacích miestach, ale všeobecne čo sa týka modernizácie a výstavby oddychových zón, plôch, parkov, športových zariadení a iných. Dobré si zaspomínajme na park pred „Kockou na Severe“ plný briez, ktorý pôsobil zdravo a vytváral pocit oddychu, vône stromov a zelene. Bol síce pred rekonštrukciou značne zdevastovaný, hlavne čo sa týka lavičiek, ale dnes tu máme vydláždenú betónovú plochu plnú lavičiek. Áno je to pekná oddychová zóna s ihriskom pre deti, ktoré je využívané a rodičia si pochvaľujú, ale stratil sa ten ekologický aspekt. Brezy sa vypílili a park vtedy oplakával ne jeden obyvateľ. Niet sa kde v tak modernom parku schovať pred dažďom, ani slnkom. Nuž napredujeme, doba má veľa možností ako rekonštruovať a aké prvky použiť, aby sme uspokojili obyvateľov aj verejnosť, deti, rodičov, dôchodcov, bicyklistov, športovcov. Nechcime však dosiahnuť to, že modernizovanie plôch sa bude rovnáť odstráneniu zelene, redukovaniu stromov.

Neodstráňme si to čo je pre nás najzdravšie len preto, že niečo vyzerá esteticky super a je to moderné a majú to aj iné mestá, tak to bude aj tu. Strom nie je len živý tvor, ale je aj útočiskom pre množstvo vtákov, ktoré nám svojim spevom prinášajú do života radosť a potešenie. Strom im poskytuje domov a ochrannú ruku, a preto chceme, aby sa k zeleni pristupovalo úctivo, opatrne a s rozumom. Som za vytváranie prvkov a plôch, ktoré občania využijú už na akýkoľvek účel, ale čo najmenej redukuje to čo potrebujeme pre život. A, podotýkam, nie je to len problematika nášho mesta, ani Severu, ani štátu, ale celého sveta. Veľmi dobre vidíme, ako nám miznú lesy a zeleň z planéty. Už žijeme na dlh. A zapamätajme si: Až keď sa vyrúbe posledný strom, otrávi posledná rieka, uloví posledné zviera, až vtedy pochopíme, že peniaze sa nedajú jesť.

Ján Farský

ZRUŠENIE ZÁKONA O DETSKÝCH IHRISKÁCH

■ Vážení spoluobčania, v minulom čísle som informoval o tom, čo všetko budú musieť spĺňať detské ihriská na základe zákona č. 371/2019 Z. z. o základných požiadavkách na bezpečnosť detského ihriska.

Dnes vám chcem oznámiť, že citovaný zákon bol zrušený! K zrušeniu došlo ani nie po roku fungovania zákona. Aj napriek krátkej účinnosti zákona, sa vzhľadom na argumenty dotknutých subjektov, rozhodol predklada-

Jedno z najkrajších ihrísk na Severe foto: Ján Farský

teľ zákon č. 371/2019 Z. z. zrušiť bez náhrady. Predkladateľ sa tak chce vyhnúť stavu, kedy z dôvodu nadmernej regulácie budú nútení vlastníci detských ihrísk tieto ihriská zrušiť a stavu, kedy nebudú mať v podmienkach SR ani ďalšie subjekty záujem budovať nové detské ihriská, práve z dôvodu neprimerane prísnej regulácie a vysokých nákladov na prevádzku detského ihriska.

Jozef Krištoffy

MČ Stred

Nová výsadba na pešej zóne

■ Na základe požiadavky vedenia mesta a VMČ Stred vypracoval Útvár hlavného architekta mesta Martin (ÚHAM) Konceptiu trvalkových záhonov na pešej zóne, ktorej predmetom je výsadba trvaliek na Ul. 29. augusta a Ul. M. R. Štefánika.

Súčasťou vyhotoveného projektu bude okrem tejto koncepcie aj Koncepcia výsadby listnatých drevín v ploche zelene medzi Ul. divadelná a Ul. M. R. Štefánika.

Navrhované miesto pre výsadbu trvaliek foto: autor

Súčasný stav

V území pešej zóny a širšieho centra mesta sa v súčasnosti nenachádzajú trvalkové záhony a tiež tu chýba viac stromov, ktoré by dávali tieň počas horúcich dní. Prevláda tu dlažba a zelene je stále málo. Vzhľadom na meniace sa klimatické podmienky by bola riešením výmena niektorých spevnených plôch za plochy s vegetačným porastom.

Na mieste dlažbových kociek budú trvalkové záhony foto: autor

Opis riešenia

Na Ul. M. R. Štefánika pri budove Slovenskej sporiteľne je navrhnutá výmena dlažbových kociek (mačacích hláv) pod okrasnými čerešňami za trvalkové záhony. Na Ul. 29. augusta je navrhnutá výmena dlažby za trvalkové záhony v obdobnom rozsahu, ktorá by sa riešila až v 2. etape.

Výsadba trvaliek pred UniCredit bankou je navrhnutá v štyroch vyvýšených záhonoch s vyrastenými platanmi, kde boli v minulosti vysadené plazivé borievky, ktoré už neplnia svoj účel.

Listnaté dreviny sa dosadia v zelených plochách pozdĺž Ul. M. R. Štefánika, v časti medzi objektom Millenia a najstaršou budovou Matice slovenskej.

S návrhom riešenia vyjadrila spokojnosť za poslancov mestskej časti Stred aj architektka a poslankyňa Kristína Šubjaková: „Vitame to, že sa pešia zóna zazelená a zakvitne pestrofa-

rebnými trvalkovými záhonmi. Dosadba stromov vytvorí lepšiu mikroklimu a dodá pešej zóne viac tieňa.“

Realizácia

Mestská časť Stred vyčlenila sumu 1 000 eur, ktorá sa použije na vyhotovenie potrebnej projektovej dokumentácie, ktorá sa bude riešiť komplexne pre celú pešiu zónu. Sadovnícko-architektonické riešenia budú koordinované ÚHAM a MsÚ a tie musia byť následne odsúhlasené krajským pamiatkovým úradom.

Následná starostlivosť bude financovaná na základe participácie mesta a mestskej časti Stred.

Výsledkom riešenia by malo byť viac zelene, kvetov a stromov v pešej zóne, čo určite privítajú nielen Martinčania, ale aj turisti a návštevníci centra nášho mesta.

Bruno Horecký, zdroj: ÚHAM

Na zelených plochách bude výsadba listnatých drevín foto: autor

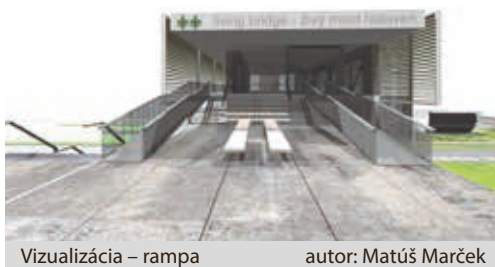
MČ Ľadoveň – Jahodníky – Tomčany

MOST NA ĽADOVNI

■ Most na Ulici Nade Hejnej na Ľadovni čakal na rekonštrukciu niekoľko rokov. Dva roky po pôvodnej rekonštrukcii mesto uplatnilo reklamáciu za odlupovanie povrchu. Realizátor stavby túto závädu neodstránil, a preto mesto voči nemu uplatnilo zmluvné sankcie. Táto suma nebola nikdy uhradená a na majetok realizátora stavby bol vypísaný konkurz...

Vizualizácia – pohľad zo severu autor: Matúš Marček

Vizualizácia – rampa autor: Matúš Marček

Rekonštrukciu napokon realizovala spoločnosť Densit SK z Bystričky. Pri rekonštrukcii prostredníctvom viacerých vrstiev s odobraním vzoriek testovali, ktorý druh povrchu bude najvhodnejší, keďže ide o klimaticky namáhanú stavbu. Okrem realizácie novej nášľapnej vrstvy, bolo potrebné sanovať podklad, navrhnuť komplexné prespádovanie podláh do nových žľabov so zvodmi,

realizovať izolácie i podkladové betóny. Nadchod pre peších s rampami bol vyfrézovaný, trhliny sanované, zábradlia a omietky dostali nové nátery. Nášľapná vrstva bola realizovaná systémom Densit® so saturovaným kamenivom s protišmykovými vlastnosťami, s vysokou odolnosťou voči rozmrazovacím cyklom, posypovým soliam a iné. Tieto vlastnosti dávajú zábezpeku veľmi dlhej garancie za zrealizované dielo.

Aktuálne slúži most, ako spojnica medzi Ľadovňou II. a III. nájdete tu potraviny, i testovacie miesta.

Radi by sme však urobili aj niečo navyše. Most si pýta obnovu náterov, dokončenie opravy schodov, no hlavne by sme chceli, aby bol akousi pomyselnou bránou na Ľadoveň. Uvažovali sme o jeho praktickom využí-

Vizualizácia – vstupná brána autor: Matúš Marček

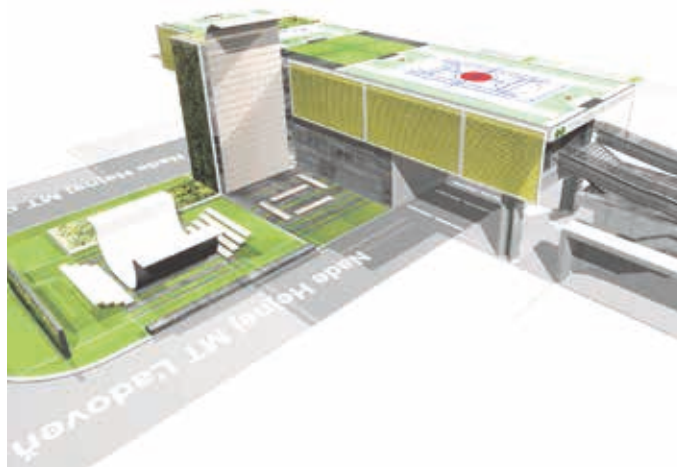
tí, ako napríklad prestrešenie s obchodíkmi, lezecká stena, či o projekte Tanečnej školy DEEP – Živý, zelený most.

Kým však budú vypísané potrebné granty, na smelé a nadčasové riešenie, chceme most upraviť aspoň esteticky.

Veľkoplošná maľba, v spojení so svetelnou projekciou by mohla Ľadovčanom spríjemňovať prostredie už tento rok, hovorí Martin Lechan. Aktuálne prebiehajú debaty a rokovania medzi poslancami, Útvárom hlavného architekta, Odborom komunálnych služieb a podnikateľmi z príslušných objektov.

Tejto téme sa budeme venovať aj v ďalšom čísle Martinských novín.

Martin Lechan

Vizualizácia – ihriská

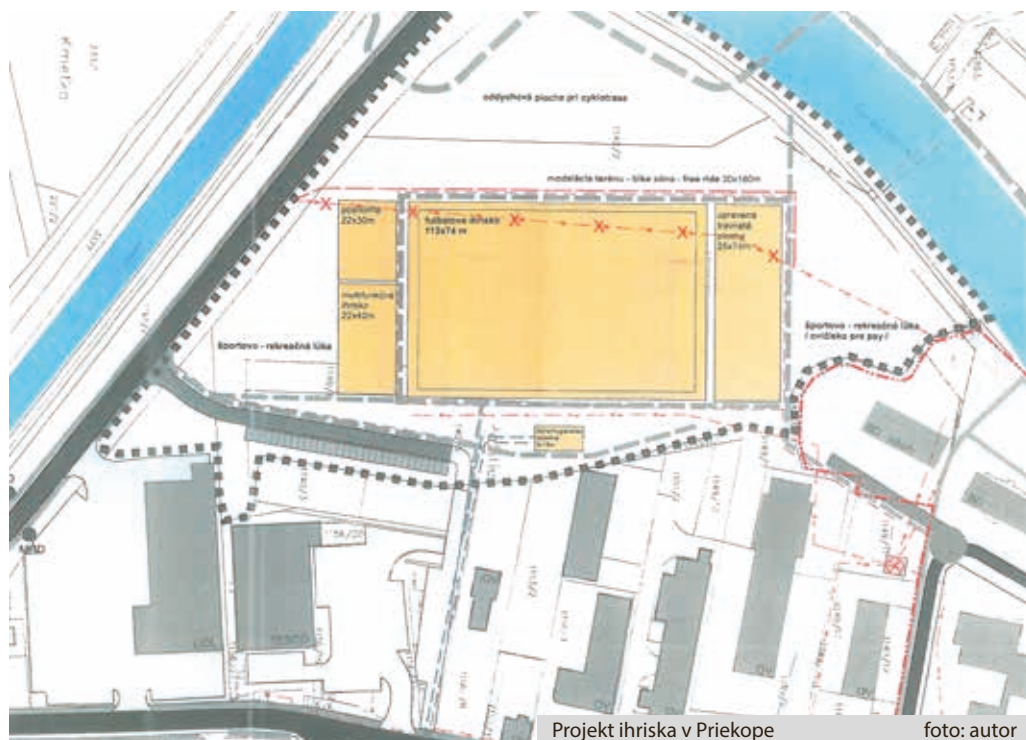
autor: Matúš Marček

MČ Priekopa

Oddychové zóny vznikajú aj v Priekope

Po pandémie budú obyvatelia hľadať únik z obydli hlavne vonku a v prírode. Dlhé zimné mesiace určite vystrieda jarne počasie a to je príležitosť vyraziť si do prírody na bicykel alebo len tak sadnúť na lavičku a zohrievať sa na slniečku.

požiadali o vypracovanie projektu. Táto lokalita je veľmi výhodná, pretože už teraz sa tam nachádza futbalová plocha, ktorú pred rokmi využívali priekopskí futbalisti. Okolo prechádza aj cyklotrasa. Na zvyšnom priestore by chceli dobudovať tenisové kurty, ale aj wor-

Projekt ihriska v Priekope

foto: autor

Predseda mestskej časti Peter Kašuba spolu s poslancami za túto MČ sa, hlavne v zimných mesiacoch, venovali hľadaniu vhodného priestoru na oddychovú zónu, ktorá je pre toto sídlisko viac ako potrebná. Chytli sa príležitosti a začali konať. Poskytol sa im, doslova, ideálny priestor pri obchodnom reťazci Lidl, kde mesto Martin podpísalo s VÚC, ktorému tento pozemok patrí, dlhodobú zmluvu na prenájom za 1 euro. ÚHA

koutový priestor pre deti aj dospelých. Súčasťou by malo byť aj výbežisko pre domácich miláčikov, ktoré v tejto mestskej časti chýba.

Ako nám povedali poslanci, je to v tejto pandemickej dobe síce nie ľahká úloha, ale spravia všetko pre to, aby sa aj realizácia čo najskôr rozbehla a oddychová zóna bola pre všetky vekové kategórie akousi oázou pokoja a športu, kde by nabrali silu a užili si relax.

Jana Cikhartová

SIM sa zatiaľ návštevníkov nedeochá

V Priekope nie je veľa miest, kde by sa mohli obyvatelia, doslova, oddať relaxu, ale aj športu. Jedným takým je síce SIM, ale ako nám povedal poslanec Ľubomír Vaňko, momentálne nie je možné tento priestor využívať, keďže stále platia prísne opatrenia.

Vstup do areálu SIM

foto: TV Turiec

Veľmi radi by, tak ako po iné roky, privítali návštevníkov, ale teraz to, bohužiaľ, nie je možné. Nesedia ale so založenými rukami a aspoň pomaličky areál pripravujú vo voľnom čase, ktorého je ale veľmi málo, nakoľko sa dobrovoľní hasiči podieľajú aj na pandemických opatreniach, kde sa striedajú pokiaľ nie sú v karanténe, alebo nebudajú, neležia doma s ochorením. Pandémia si nevyberá a pre ochranu návštevníkov zvolili radšej cestu neotvorenia, ako by sa mali tam zhľukovať občania a odniesť si nepríjemný darček v podobe ochorenia. Zostáva len dúfať, že toto nepotrvá dlho a do konca sezóny bude aj tak v minulosti často navštevovaný areál využitý čo najviac.

Jana Cikhartová

MČ Záturčie

Kultúrny dom pomaly speje do finále

■ **Ked' sme sa vybrali s poslancom za mestskú časť Záturčie Tomášom Zanovítom na prehliadku, síce zatiaľ zvonku staveniska, netušili sme čo nás čaká vo vnútri.**

To nás však milo prekvapilo. Ako prvé sme uvideli priestory vestibulu, kde bolo pôvodne pohostinstvo. Tento priestor sa komplet prerobil s tým, že sa zrekonštruovali sociálne zariadenia tak, aby spĺňali všetky európske smernice aj pre imobilných návštevníkov. Je tam priestor aj pre novú šatňu, keď tam budú prebiehať kultúrne a spoločenské podujatia. Dôraz dávali na to, aby všetko bolo vzdušné ale, hlavne, aby sa spĺňali všetky parametre podľa noriem hygieny, klimatizácie a všetkého potrebného, čo k tomu patrí. Pokračovali sme do sály kultúrneho domu, ktorá je kompletne prerobená. Nový šat dostali nielen steny, ale aj podlaha, ktorá nespĺňala normy a dala majstrom poriadne zabráť. Bolo

Podlaha KD Záturčie

foto: autor

vybraté a vyvezené množstvo škvary, aby sa urobila nová plnohodnotná podlaha, ktorá je zaizolovaná a spĺňa všetky technické normy. Nakoniec boli položené nové dubové parkety, ktoré túto sálu skrášlia a budú slúžiť ako kvalitný tanečný parket určite po dlhé roky. Obnovou prešiel aj balkón v sále a aj javisko, kde sa už na divadelné hry tešia ochotníci, ale aj umelci, ktorí tu nájdú dôstojný kultúrny stánok. Tak ako steny a podlahy, tak prešli rekonštrukciou aj elektrické rozvody, aby spĺňali aj tie najväčšie požiadavky účinkujúcich, nakoľko dnešná technika, či už divadelná alebo hudobná, je založená na elektronike. Sála

bude klimatizovaná a taktiež sa nezapadlo ani na novú javiskovú techniku. Našiel sa priestor aj na novú kotolňu, ktorá zabezpečí vykurovanie priestorov. Vznikla tam aj malá kuchynka, kde sa bude počas zábav pripravovať občerstvenie. K tomu patrí aj sociálne vybavenie pre personál.

„V spodných priestoroch, čo sme familiárne nazývali „peklo“, je teraz príležitostná kuchyňa, ktorá bude slúžiť pri podujatiach. Sú tam nové rozvody, ako aj centrálna stanica vykurovania. Štyri vetvy, ktoré vznikli a budú zabezpečovať kúrenie v tých priestoroch, kde sa budú pohybovať ľudia, tam sa bude kúriť viac a kde nie, tam sa bude len temperovať. Takto sa snažíme aj šetriť energie, aby sa zbytočne neplýtvalo teplom po celej budove. Je tam aj nová prípojka kanalizácie, ktorá im celé roky robila problémy pri akciách,“ povedal nám poslanec Tomáš Zanovít.

Na medziposchodí, ktoré bolo vždy pochmúrne a tmavé, osadením nových okien vznikol zrazu priestor plný svetla, kde by v budúcnosti chceli vystaviť rôzne diela autorov z umeleckej brandže. Nachádza sa tu zasadačka, ktorú budú využívať nielen hasiči, ale aj poslanci na stretnutia s obyvateľmi. Na prácach v tejto časti sa veľkou mierou zapojili aj členovia dobrovoľného hasičského zboru, kde sa podieľali aj finančne aj prácou svojich rúk. Takto prispeli k zveľadeniu majetku mesta Martin, je tam aj šatňa pre dobrovoľných hasičov, aby si mali kde odložiť svoje osobné veci, keď idú na výjazd. Samozrejmosťou sú aj sociálne zariadenie a sprchy, aby sa mali

Podkrovie KD Záturčie

foto: autor

kde umyť po návrate. Je tu aj jedna miestnosť pre správcu tohto objektu. Možno, takou nostalgickou kuriozitou, bude sfunkčnenie rozhlasu, aby mohol byť znovu v tejto lokalite využívaný na informovanosť občanov.

Prechádzame do vrchnej časti objektu. Už od schodiska vidno krásne spracované trámy, ktoré prešli obnovou. Tieto priestory boli doteraz nevyužívané, lebo tam bol len škvarový podklad a slúžilo to ako skladisko nepotrebných vecí. Obnovili teda komplet strešnú konštrukciu, zaizolovali všetko tak, aby aj tu mohol začať fungovať život. Plánujú tu priestory pre stolnotenisový oddiel, klub dôchodcov, ale aj posilňovňu pre obyvateľov. Samozrejmosťou sú nové sociálne zariadenia a dve menšie zasadačky, ktoré budú slúžiť pre seniorov.

Kultúrny dom v Záturčí

foto: autor

Pristavili aj novú budovu, prístavbu hasičskej zbrojnice, ktorá bola zafinancovaná aj z prostriedkov ministerstva vnútra dotáciou 30 000 eur, a tak ju hasiči vysunuli do vonkajšieho priestoru, aby získali priestor na uskladnenie obidvoch motorových vozidiel. Všetka technika bude teda zabezpečená aj v novom priestore, ktorý bude monitorovaný bezpečnostnými prvkami.

„Na poslednom zastupiteľstve sme schválili finančné prostriedky na záverečnú etapu, a to je vonkajšia izolácia a vonkajšia fasáda. Touto cestou chceme poďakovať vedeniu mesta, mestskému zastupiteľstvu a mestskému úradu za spoločnú realizáciu nášho kultúrneho stánku,“ uzavrel Tomáš Zanovít.

Jana Cikhartová**Otázky čitateľov**

Dopočul som sa, že sa v meste mení systém parkovania. Čo to pre mňa ako vodiča, Martinčana znamená? Peter, 48 rokov

K zmene parkovacej politiky od 1. 1. 2021 dochádza na základe VZN č. 103. Najdôležitejšou zmenou je to, že končí bezplatné

parkovanie na sídliskách. Všetky parkovacie miesta budú zaradené do zón. Rezidentské parkovacie miesta budú určené pre fyzické osoby vlastniace motorové vozidlo s trvalým, alebo prechodným pobytom v príslušnej zóne. Rezidentské karty budú platiť len pre danú zónu. Okrem toho sa zavádza nový po-

platok vo výške 35 eur za jedno auto. Tento poplatok bude platiť 1 rok. Nebude však garantovať, že so svojim autom aj zaparkujete. Spoločnosť Turiec, a. s., na www.parkovanie-martin.sk plánuje v mesiaci apríl 2021 spustiť registráciu a tiež aj informačnú kampaň.

TV Turiec

Bude mať Martin sochu svojho patróna?

■ **Téma, o ktorej sa hovorí už pomerne dlho. Myšlienke je priaznivo naklonených veľa obyvateľov. Cítiť zhodu v tom, že takýto symbol nám v meste chýba. Ja sám som vo svojom Návrhu koncepcie rozvoja cestovného ruchu v meste Martin z 5. 3. 2019 publikoval zámer vytvoriť sochu sv. Martina v jednom z parkov, alebo námestí, súčasne s adekvátnou renováciou takéhoto priestoru. Koncepciu som verejne odprezentoval na konferencii o CR v novembri 2019.**

Takúto bronzovú sochu sv. Martina majú v Mukačeve ilustračná foto

No konkrétnym a veľmi dôležitým krokom k vytvoreniu takejto sochy sa stalo až založenie občianskeho združenia **Za sochu sv. Martina** v minulom roku. Vznikla iniciatíva občanov, ktorej cieľom je vytvoriť v Martine sochu patróna mesta, po ktorom je pomenované. Pri zrode iniciatívy stáli Milan Orság, Zoltán Lengyel, Hanka Zelinová, Peter Cabadaaj, Ľudovít Lauko a Jozef Krištoffy st.

Cieľom iniciatívy – združenia je vytvoriť a postaviť v našom meste bronzovú sochu sv. Martina v životnej veľkosti za pomoci finančnej zbierky medzi obyvateľmi, ale aj s finančným príspevom mesta, ktorá by bola umiestnená na dôstojnom mieste na niektorom zrekonštruovanom námestí v centre mesta. Pre túto myšlienku chce združenie získať vedenie mesta, ako i mestské zastupiteľstvo.

Svoj zámer členovia združenia odôvodňujú: „Sme presvedčení, že týmto by sme dokázali pozdvihnúť kultúrnu úroveň mesta, ako aj jeho atraktivitu medzi obyvateľmi, návštevníkmi mesta, turistami a takto by sme prispeli aj k rozvoju cestovného ruchu v Martine, ale i v celom Turci.“ Uvádzajú aj presvedčivé dôvody, prečo by socha mala stáť v meste: ● Mesto Martin je nositeľom mena sv. Martina už od roku 1284, čiže 7,5 storočia. ● Takáto socha tu už mala stáť pred 200 – 400 rokmi. ● Biskup sv. Martin Tourský je jeden z najznámejších a najpopulárnejších svätcov rímskokatolíckej cirkvi. ● Sv. Martin je patrónom mesta, ktorého uvádza aj vo svojom logu a v erbe. ● V meste neexistuje žiadna socha sv. Martina, ako odkaz na svojho patróna. ● Zatraktívni sa historické centrum mesta. ● Obyvatelia týmto vzdajú hold svojmu patrónovi. ● V meste nestoja ani iné sochy významných osobností, dejateľov a pod., popritom sa mesto chváli, že je kultúrnym centrom Slovenska – toto mestu chýba. ● Socha sv. Martina rozhodne pozdvihne kultúrnu úroveň a atraktivitu mesta pre obyvateľov, pre návštevníkov, ako aj pre turistov. ● Pomôže rozvoju cestovného ruchu, pomôže drobným podnikateľom v oblasti obchodu a služieb, a tým aj rozpočtu mesta. ● Socha, ako atrakcia, priláka viacej turistov do mesta – aby si pri ňom mohli urobiť fotku, selfie... a tým vlastne ďalej budú propagovať naše mesto. ● Rozšíri sa možnosť výroby ďalších upomienkových predmetov a suvenírov s motívom sochy sv. Martina. ● Mesto Martin sa bude môcť zapojiť do medzinárodného projektu Via Sancti Martini, ktorý ešte v roku 2005 vyhlásila Rada Európy, ako svoju kultúrnu a pútnickú cestu pre mestá a obce, ktoré nesú stopu sv. Martina Tourského v Európe. (Celo európska pútnická cesta – po stopách sv. Martina.)

O konkrétnych krokoch združenia pri naplňaní svojho cieľa sa môžete dozvedieť na facebookovej stránke „Za sochu sv. Martina“ a na webovej stránke: www.socha-martin.sk

Pred časom bola zverejnená aj táto výzva:

Vážení spoluobčania mesta Martin!

OZ Za sochu sv. Martina vyhlasuje verejnú finančnú zbierku pre všetkých obyvateľov, rodiny, právnické osoby, lokálpatriotov mesta Martin, ako aj celého Turca, o dobrovoľný finančný príspevok na zhotovenie umeleckého diela, a to sochu sv. Martina na koni v životnej veľkosti, z bronzu. Príspeť je možné na transparentný účet – FIObanka, č. ú. SK34 8330 0000 0024 0186 9443, VS: 012021, v ľubovoľnej výške. Radi uvítame aj pomoc pri propagácii tejto myšlienky medzi obyvateľmi mesta a podobne. OZ Za sochu sv. Martina ďakuje za každý jeden finančný dar, ako aj za pomoc, ktoré nám pomôžu tento cieľ dosiahnuť.

Pripomíname, že účet je transparentný a každý prispievateľ si môže overiť na čo boli finančné prostriedky použité. Darcov postupne pribúda. Zatiaľ najnižší vklad je 1,65 eura a najvyšší 100 eur.

Bolo by úžasné, keby sa táto pekná, zmysluplná a potrebná myšlienka ujala medzi Martinčanmi. A spoločnými silami by sme ju dokázali zrealizovať. Odmenou by bola nová, krásna dominanta mesta, pri ktorej by sa mohli postupne odfotiť všetci obyvatelia. Aby aj po 100 – 200 rokoch v rodinných albumoch potomkovia našli spomienku na to, že to bola práve táto generácia Martinčanov, ktorá obohatila svoje mesto o symbol dobra a lásky k blížnemu – o sochu sv. Martina.

Ján Farský

Komentáraniny Milana Lechana

foto: Braňo Konečný

Vo Hviezdoslavovom parku

Staršieho pána osloví slečna v minisukni a s kabelkou v ruke:

– Pane, nešli by ste si so mnou za 20 eur zašpásovať?
– S radosťou. Viete, ja som dôchodca a každé euro sa mi zíde.

kohút, druhý raz sliepka a tretí raz praženica. Tak či onak, kraslica je vajce, ktoré zniesla samica kurovitých vtákov s umeleckým nádanim.

Stalo sa v Štúrke

Starší šibač vraví susede:

– Od vašej kamarátky Evky dostávam vždy tie najkrajšie vajčička.

– A čudujete sa? Od takej husi?

Veľkonočný

– Ty vraj o svojej žene rozširuješ, že je kraslica. Prečo?

– Pretože je dutá a zmaľovaná.

Odpočuté na Ľadovni

– Samozrejme, že sa rozprávam sám so sebou, občas potrebujem radu odborníka.

Z rozhovoru dvoch pri Milléniu

– Najlepšie na svete sa momentálne majú Slováci. Minule hlásili, že väčšina ľudí má už všetkého dosť.

P. S.

Tým, čo nosia sukničky, veľa čerstvej vodičky. Tým, čo nosia nohavice, veľa dobrej slivovice.

Milan Lechan

Na margo šibačiek a oblievačiek

Veľkonočný symbol má vajcovitý tvar a je rodu neurčitého, lebo raz sa z neho vyľahne

Krížom-krážom po Turci

■ **Rovnomennú reláciu prináša divákovi TV Turiec. Pri jej tvorbe spolupracuje s Organizáciou cestovného ruchu Turiec.**

Prvá relácia mala niekoľko častí. Moderátori divákovi priblížili 100 rokov lyžovania a históriu ikonickú chatu na Martinských holiach. Potom predstavili veľmi zaujímavú expozíciu histórie lyžovania v Turci. Umiestnená je v Mestskom múzeu v Turanoch. Návštevník sa tam môže zoznámiť s vyše storočným vývojom lyží, obuvi a ďalšej lyžiarskej výstroje.

V tretej časti sa moderátori vrátili späť na Martinské hole. Spolu s Miroslavom Dolinským a inštruktormi spoločnosti FATRA SKI ukázali divákovi, že aj keď vleky nepremávali, dal sa na Martinských tráviť zimný čas aktívne a zaujímavo.

Miroslav Dolinský vysvetľuje moderátorku Vanese Viktorii Psárskej a divákovi techniku chôdze so snežnicami
foto: archív OO CR

Snežnice a skialpy

Najprv sa venovali snežniciam. Prechádzky na nich sú alternatívou k letnej turistike v zimnom období, v čase keď je naša príroda pokrytá množstvom snehu. Sú atraktívnou zážitkovou aktivitou vo voľnej prírode. Je to výborný spôsob ako si vyčistiť hlavu a dostať sa na netradičné miesta s mimoriadnym zážitkovým potenciálom – horské hrebene, kaňony, horské chaty resp. panenské miesta, kde sa v zime pre množstvo snehu nedá dostať.

Veľmi atraktívnou pohybovou aktivitou v zimnom období sú tiež prechádzky na skialpoch.

Spájajú v sebe výhody skialpového výstroja, ktorý umožňuje výborný pohyb po upravenom a aj neupravenom teréne sme-

rom nahor a klasických zjazdových lyží, ktoré vzniknú po odlepení skialpových pásov a prepnutí viazania na zjazdový mód, čím zabezpečia pohyb v smere nadol.

Skialpové prechádzky prinášajú neopakovateľné zážitky z jazdy v panenskom prírodnom prostredí. Odmenou za výstup sú krásne výhľady na okolité prostredie, Turčiansku záhradku, hrebene Malej a Veľkej Fatry, panorámy na vzdialenejšie pohoria Západných a Nízkych Tatier, Javorníkov a Moravských Beskýd, Kremnických vrchov. Pre dobrých lyžiarov je bonusom zväčša jazda v hlbokom snehu na miestach, kde sa v zime ľudská noha nedostane.

Najkrajšie trasy v Turci nájdeme na hlavnom hrebene Malej Fatry – Lúčanskej aj Krivánskej časti, hlavne na hrebene Veľkej Fatry. Atraktívny je výstup na Lysec. Zaujímavou alternatívou sú prechádzky v lyžiarskom stredisku na Martinských holiach.

Druhá relácia **Krížom-krážom po Turci** bola venovaná najväčšiemu prírodnému bohatstvu Turca – vode. Vysielala sa iba jeden deň pred Svetovým dňom vody. V prvej časti relácie moderátorka zaviedla divákov do Šútovskej doliny. Zoznámila ich s náučným chodníkom, Šútovským potokom a, samozrejme, i s nádherným Šútovským vodopádom. Vodopád je práve v tomto období

najmohutnejší, pretože ho napájajú vody z topiacich sa snehov. Druhá časť patrila filmu „Turiec – región magických vôd“, ktorý mal v tejto televízii svoju premiéru. Film predstavuje divákovi najkrajšie známe i takmer ne-

Prechádzky na skialpoch sú silným zážitkom

foto: archív OO CR

známe lokality a scenérie regiónu. Mnohé z nich vytvarovala práve voda. Ale zoznámia nás aj s liečivou silou tejto životodarnej tekutiny, či niektorými historickými klenotmi regiónu.

Každý diel televíznej relácie je distribuovaný do siete lokálnych televízií na celom Slovensku. Jej jednotlivé časti sú umiestňované postupne na sociálne siete a budú využité aj na ďalšie formy propagácie regiónu.

Ján Farský

Nadácia Nová šanca

MARTIN

DARUJTE

NADÁCII NOVÁ ŠANCA

A POMÁHAJTE S NAMI!

IČO: 52366341

Právna forma: Nadácia

Názov: Nadácia Nová šanca

Sídlo: Nám. S. H. Vajanského

Súpisné číslo: 1/1

PSČ: 036 01

OBEC: Martin

2%

ĎAKUJEME!

Martinský kultúrny kalendár

Dom Petra Uličného

■ Ulicu Pavla Mudroňa naplánoval Blažej Felix Bulla už v rokoch 1890 až 1896. Prvé stavby na tejto ulici boli postavené až na začiatku 20. storočia. Je to ulica plná stavebných kontrastov, na ktorých sa podpísali významní architekti a stavitelia.

Svoju vilu tu mal aj staviteľ Jozef Hlavaj, stavebný rukopis tu zanechal funkcionalistický architekt Artúr Szalatnai – Slatinský, Vojtěch Šebor, E. Bárta, Ján Palkovič, Milan M. Harminc, Stanislav Zachar st., firmy Eduarda Jančaríka, Františka Svačinu, fy Mann a Morávek a Hlavaj – Palkovič – Uličný. (H-P-U) Práve posledný menovaný z firmy H-P-U Peter Uličný, si na východnej strane Ulice Pavla Mudroňa na začiatku 30. rokov minulého storočia postavil svoj rodinný dom, ktorý si aj sám projektoval. Peter Uličný patril k významným staviteľom, spolumajiteľom stavebnej firmy Hlavaj – Palkovič – Uličný. Pod jeho vedením postavila firma množstvo súkromných, ale aj verejných budov po celom Slovensku.

Výkres horárne Petra Uličného vo 4. ročníku, 1914
Foto z kroniky H-P-U 1921 – 1948, 2 diel.

Peter Uličný sa narodil v Liptovskom Hrádku – Liptovskom Petre 25. apríla 1891. V tomto roku si pripomíname 130. výročie jeho narodenia. Rodina pochádzala z Liptovského Petra a od toho sa odvíjala aj jeho budúca kariéra – vyučil sa za murára. Po rokoch strávených ako murársky tovariš odchádza do Budapešti na Vyššiu stavebnú-priemyslovú školu, kde zložil teoretickú stavebnú skúšku a tiež maturitnú skúšku.

Už počas štúdií pracoval u svojho profesora A. Kausera, kde bol kresličom. Praktickú skúsenosť získal u architekta Milana M. Harminca, u ktorého pracoval ako stavbyvedúci.

Jeho prvou veľkou stavbou bola novostavba „Palace sanatoria“ Dr. Szontaga v Novom Smokovci. Päťposchodovú budovu projektoval a staval arch. M. M. Harminc.

Na všetkých stavbách, ktoré M. M. Harminc staval, bol P. Uličný stavbyvedúci, až do roku 1920. V tomto roku zložil v Prahe stavebnú skúšku.

Rok 1921

V tomto roku sa stáva P. Uličný spolumajiteľom jednej z najvýraznejších stavebných firiem: Hlavaj – Palkovič – Uličný. V Martine sa nachádza našťastie viacero stavieb tejto firmy. Pripomenieme si preto niekoľko stavieb postavených firmou H-P-U mimo Martina.

V Modre evanjelický sirotčinec, hotel v Štubnianskych Tepliciach, meštianske školy v Bytči a Starej Turej, budovu Burzy a Sloven-

Novostavba budovy Burzy v Bratislave
Foto z kroniky H-P-U 1921 – 1948, 3 diel.

skú vysokú školu technickú v Bratislave, most pri Lipt. Hrádku a iné stavby v Galante, Žiline, Trstenej, Kremnici, Lipt. Michale, Lipt. Jáne, Mošovciach, Vrútkach a inde.

P. Uličný mal vo firme H-P-U na starosti rozpočty, objednávky, remeselníckych dodávok a všetky úradné záležitosti.

Publikoval v odborných časopisoch napr. „Slovenský staviteľ“. Pre Mestskú sporiteľňu v Turč. Sv. Martine pracoval ako odhadca nehnuteľností. Patril aj k významným členom rôznych spolkov napr. Organizačnej jednoty staviteľov pre Slovensko. Pôsobil aj ako súdny znalec.

Po roku 1948

Po znárodnení firmy H-P-U istý čas pracoval v Československých stavebných závodoch, neskôr v Pozemných stavbách a napokon v Okresnom stavebnom podniku. V roku 1952 ho vystaňovali z jeho vlastného domu a neskôr z politických dôvodov na istý čas aj z Martina. Peter Uličný zomrel v Martine 12. apríla 1978.

Igor Dobrovolný

Novostavba Štátnej meštianskej školy v Bytči
Foto z kroniky H-P-U 1921 – 1948, 3 diel.

Martin včera a dnes

Čajdov dom

■ Čajdov dom (vpravo) a Vanovičovský dom (vľavo) na historickej fotografii. Čajdov dom bol pôvodne hostinec u Peterkov, v ktorom ochotníci hrávali divadlá.

Po zatvorení Matice slovenskej Samo Chalupka v tomto hostinci predniesol báseň Morho!. V roku 1887 počas trvania Výstavy slovenských výšiviek a Výstavy obrazov Jaroslava Věšina u Juraja Čajdu býval Tomáš G. Masaryk s dcérou Alicou. Išlo o jeho prvú návštevu nášho mesta. O rok neskôr začal Turč. Sv. Martin Masaryk pravidelne navštevovať. Býval na Bystričke v kúrii Lehotských, ktorú roku 1931 prestavala rodina Masarykových do dnešnej podoby.

Juraj Čajda pôsobil ako zodpovedný redaktor Slovenských novín v Budapešti a od roku 1875 Národných novín v Turč. Sv. Martine. Okrem toho bol aj redaktorom humoristického časopisu Černokňažník, herec, režisér a spoluzakladateľ Atletického klubu v Turč. Sv. Martine.

V roku 1875 (31. júla) sa uskutočnil prvý závod Turč. Sv. Martin – Štubnianske Teplice a späť. Na štart sa postavilo 6 členov Atletického klubu. Prvý do cieľa pribehol Štefan Tomčány. Jeho čas bol 3 hodiny 9 minút. O minútu neskôr pribehol Pišta Ruttkay a dve minúty za víťazom Juraj Čajda. Jedna zaujímavosť z pretekov: prví traja dostali aj finančnú odmenu – podľa cieľového poradia – 25, 15 a 10 zlatých. Pravdepodobne však túto odmenu domov nedoniesli, pretože večer sa konala veľkolepá zábava...

V susedstve stál Vanovičovský dom, neskôr asanovaný. Na jeho mieste koncom 90. rokov minulého storočia postavili budovu lekárne podľa projektu architekta Mikuláša Rohrböcka.

Igor Dobrovolný

Foto: z knihy Martin včera a dnes

HISTÓRIA MARTINA V KOVE ZALIATA

■ **História sa dá prezentovať rôznymi spôsobmi – písomne, divadelne, filmovo, hovorovo, malbou, či sochou. No jednou z foriem, ktoré nám približujú historické, ale aj súčasné udalosti, osobnosti, životné výročia, športové a kultúrne akcie, je ich stvárnenie do medaily a plakety.**

Medaily sa vo veľkom začali využívať už v starom Ríme. Popularitu však medailérstvo získalo počas renesancie. Rozmach nastal najmä v 15. storočí, keď sa začali takýmto spôsobom „zviditeľňovať“ osobnosti z vyšších, ale aj iných vrstiev spoločnosti.

Čo je to medaila?

Medaila vo väčšine prípadov prezentuje umeleckú prácu autora. Autormi medailí a plaket na našom území boli najvýznamnejší sochári a umelci, či už za Rakúsko-Uhorska, ČSR, Slovenského štátu, ČSSR i v súčasnosti. Spomeňme aspoň národných umelcov Fraňa Štefunku, Jána Kulicha, Rudolfa Pribiša, či umelcov A. Petra, L. Snopeka, A. Gromu... Zo súčasných autorov sa tejto tvorbe venujú – Cvangrošová, Novotný, Zobek, Rónai, Kožuch, Bódi a ďalší. Zoznam medailérov je veľmi bohatý.

Medaila je dvojstranná, väčšinou okrúhleho tvaru. Poznáme však i obdĺžnikové, štvorcové, trojuholníkové a tiež rôznych nepravdelných tvarov.

Plakety sú väčšinou jednostranné.

Medaily sa požívali nielen ako nositeľky portrétu osobnosti, ale aj ako propagátorky a zdroj poznania historických i súčasných

udalostí štátneho významu, ale tiež cirkevného, podnikového, športového, kultúrneho, či iného diania. Medaila sa často používala a používa aj ako ocenenie – za zásluhy o štát, mesto, obec, podnik, firmu, šport, kultúru...

Záverom tohto krátkeho úvodu do medailérstva treba spomenúť, že medaily sa razili a odlievali z drahých kovov, ale boli aj bronzové, medené, železné. Poznáme tiež medaily vyrobené z dreva, porcelánu, zo skla a podobne.

Averz medaily

foto: archív autora

Medaila mesta Martin

Ako prvú predstavujeme medailu, ktorú vydal Mestský úrad v Martine v roku 1965. Oceňoval ňou občanov a organizácie, či už pri životných jubileách, alebo za prínos pri rozvoji mesta.

Autorom medaily je náš významný sochár a medailér, národný umelec Fraňo Štefunko. Na averze je pohľad na mesto. Budovy – SNM, Matica slovenská, katolícky a evanjelický kostol, Zdravotná škola, Slovenská národná knižnica a komíny symbolizujúce priemyselný charakter mesta. Dominantou tejto strany medaily je socha vojaka z Partizánskeho cintorína v Priekope. Okolo je krásny a výstižný nápis: MARTIN – KOLÍSKA NÁRODNÉHO ŽIVOTA SLOVENSKEHO.

Reverz medaily tvorí erb mesta – Sv. Martin na koni odrezáva kus svojho pláštá pre žobráka, ktorý kľáči na zemi. V pozadí je silueta Kostola sv. Martina. A dole je uvedený rok 1284. Ide o rok prvej písomnej zmienky o Martine.

Medaila mala priemer 70 milimetrov. Razená bola v bronz a postriebrenom bronz.

Vladimír Bullo

Reverz medaily

foto: archív autora

Inzerujte v Martinských novinách

cenník a bližšie informácie nájdete na www.martinskenoviny.sk

Nechodia vám Martinské noviny?

môžete nás kontaktovať e-mailom na martinskenoviny@gmail.com

Vaše postrehy, námety, pripomienky

posielajte e-mailom na adresu martinskenoviny@gmail.com

Športoví veteráni Turca

■ **Milí športoví priatelia, do aprílového vydania Martinských novín som pre vás vybral opäť z galérie turčianskych športových veteránov dvojicu výnimočných osobností – p. Milana Turčana a Jána Kubačku.**

Pre ich zaradenie do tohto čísla som sa

rozhodol na základe, dvoch aktuálnych správ s nimi súvisiacich. **Krátko po dožití svojich 88. narodenín, do športového neba 21. februára navždy odišla hádzanárska legenda Milan Turčan.** Naopak, potešujúca správa sa týkala druhého športového veterána, Jána Kubačku. Mestské zastupiteľstvo na svojej februárovej schôdzi schválilo udeliť mu **Čestné uznanie za celoživotný prínos pre šport – in memoriam.** Hoci **Milan Turčan** žil pre hádzanú a **Ján Kubačka** padol do osídľel martinského boxu a futbalu, oboch

spájalo okrem zánietenia pre martinský šport aj ďalšie puto – **obaja mali veľký podiel na zisku titulu majstra ČSSR** (hádzanársky dorast a boxeri ZTS Martin) a zažili opojné chvíle veľkej radosti, obaja však ochotne ponúkli pomocnú ruku aj vo veteránskom veku a vo chvíľach a rokoch pre šport neúrodných – Ján Kubačka pomáhal dvíhať martinský futbal, ležiaci v prachu a tréner Milan Turčan ešte vo veku 77 rokov priviedol martinských hádzanárov do extraligy!

Martin Ferenčík

TURČAN Milan * 2. 1. 1933 – † 21. 2. 2021
hádzaná – hráč, tréner, funkcionár, **zakladajúci člen HO**

Milan Turčan
 foto: archív autora

Patril medzi zakladajúcich členov hádzanárskeho oddielu v Martine, ktorý bol oficiálne založený 20. 12. 1949. V prvých rokoch pôsobil v tomto oddiele ako **hráč** a v rokoch 1957 až 1959 ako **tréner hádzanárskeho družstva žien**. V ďalších rokoch svojej športovej kariéry sa venoval **práci s mládežou**. Vyvrcholením tejto práce bol **zisk titulu majstra Československa** v roku 1968, v kategórii hádzanárskeho dorastu a to na pozícii trénera. Bol to vôbec **prvý titul získaný v kolektívnych športoch pre Martin**. V nasledujúcich rokoch **trénoval družstvo mužov**, s ktorým v ročníku 1972/1973 postúpil do **1. československej najvyššej súťaže**.

V roku 1976 sa vrátil **k práci s mládežou**, v ktorej videl veľký potenciál a zároveň životné poslanie. S malou prestávkou v tejto práci pokračoval až do roku 2009. Od sezóny 2009/2010 bol **opäť trénerom družstva mužov v druhej najvyššej československej súťaži – 1. lige**. V jesennej časti súťaže sa družstvo pod jeho vedením umiestnilo na 3. mieste s rovnakým ziskom bodov ako druž-

stvo na 1. a 2. mieste a na jar si družstvo vybojovalo **postup do extraligy**. Milan Turčan sa hádzanej venoval viac než šesťdesiat rokov a **hádzaná sa stala jeho životom**. Vychoval mnoho vynikajúcich martinských hádzanárov, ktorí reprezentovali ešte niekdajšie Československo. Patrí medzi nich Jozef Jesenský, Ing. Peter Marenčák, Ing. Vladimír Kušnier, Ing. Juraj Kováčik a mnoho ďalších.

Mal za sebou už oslavu svojej päťdesiatky, keď sa mu v súťažnom ročníku 1984/1985 podarilo naplniť cieľ vrútockého realizačného tímu. **Družstvo žien** tamojšej **Lokomotívy** **priviedol k víťazstvu** v súťaži a opätovnému **postupu do II. československej ligy**.

Milan Turčan je príklad človeka, ktorý sa celý život venoval športu. Jeho tvrdá práca a zánietenosť najmä v oblasti práce s mládežou môže byť vzorom pre mnohých.

V roku 2009 mu bola **udelená primátorom mesta Martin – Andrejom Hrnčiarom Cena za mimoriadny celoživotný prínos v oblasti športu so zameraním na hádzanú**.

Zo spomienok Ladislava Bíra – prezidenta MHÁK Martin a dlhoročného hádzanára:

„Milan Turčan bol mojim prvým trénerom. Vyhľadávač talentov ma oslovil na školskom turnaji a čoskoro som začal trénovať s jeho dorastencami, ktorých vtedy viedol. Mal veľký cit pracovať s mladými ľuďmi, motivovať ich, zapáliť pre hru a naučiť ich hádzanárske kumštu. Neprestanem mu byť nikdy vďačný, čo pre mňa a mojich rovesníkov urobil. Ved' po tom, čo nás priviedol k dorasteneckému titulu majstrov Slovenska, pod jeho vedením sme sa stali v roku 1968 aj majstrami ČSSR! Na to sa nezabúda ani po päťdesiatich rokoch. S vďakou a úctou budeme na neho spomínať.“

Martin Ferenčík

Prvoligové družstvo mužov v sezóne 1974/1975. Horný rad zľava: Bašný, Čepela, Labuda, Zajac, Pliešovský, Kušnier, Kulašák. Stredný rad zľava: P. Görög, Štefánek, Marenčák, Jesenský, S. Pápeš, vedúci družstva Iványi. Dolný rad zľava: tréner Turčan, Mendel, Adamko, Búchala, J. Görög, asistent trénera Buocik.

foto: archív autora

KUBAČKA Ján, Ing. * 21. 8. 1950 Veličná
 † 2. 3. 2019
futbal – hráč, funkcionár FOMAT-u,
box – funkcionár

Ján Kubačka
 foto: archív autora

O čo skôr musel **dobré fyzicky stavaný futbalista z dolnej Oravy ukončiť svoju hráčsku kariéru, o to dlhšie bol (na šťastie pre Martin) spojený s telovýchovou a športom ako jeho organizátor, podporovateľ, funkcionár a propagátor**. Svojím

dlhoročným pôsobením sa **zlatými písmenami** zapísal do slávnej histórie martinského boxu a veľkú úlohu zohral aj pri reinkarnácii martinského futbalu. **Predsavzatie zánieteného a rovného chlapa odhodlaného vybudovať z Fomat-u futbalový klub, na ktorý budú môcť byť Martinčania hrdí, však už nestihol dotiahnuť do konca**. Jeho úsilie vo veku **nedožitých 69 rokov prešiel nenávratný odchod do športového „neba“**.

S futbalom začínal od detských rokov v rodnej Veličnej, v drese ktorej hrával **na poste stopéra, ale aj brankára**. Sotva desaťroční, úspešne sa rozbiehajúcu hráčsku kariéru však ukončilo (vo veku 22 rokov) v roku 1972 vážne zranenie kolena. S futbalovým dresom sa navždy musel rozlúčiť už ako študent Chemicko-technologickej fakulty SVŠT v Bratislave. Po jej ukončení nastúpil v roku 1974 do zamestnania v ZŤS Martin. Tu postupne prešiel všetkými stupňami riadenia a ukončil svoj pracovný pomer v roku 1996 ako generálny riaditeľ.

Vo februári 1984 (34-ročný) sa začal angažovať v športe ako **predseda oddielu boxu TJ ZŤS Martin**. Jeho príchodom sa rastúca kvalita tréningového procesu a materiálneho zabezpečenia začala prejavovať aj rastúcou výkonnosťou a dosahovanými výsledkami martinských boxerov. Už po štyroch rokoch (1988) sa umiestnili na vynikajúcom druhom mieste vo vtedajšej československej extralige a v ďalších dvoch rokoch (1989 a 1990) získalo družstvo martinských boxerov **dva historické tituly majstrov Československa**. (Pamätníci majú ešte v živej pamäti rozhodujú-

ci zápas v boji o prvý titul v roku 1989, keď duel s Ústí nad Labem sledovalo v úžasnej atmosfére viac ako 2 000 divákov).

Ján Kubačka **vo svojej organizátorskej a funkcionárskej práci pokračoval aj v deväťdesiatych rokoch**. V roku 1991 sa ujal funkcie **predsedy novovzniknutého Združenia oddielov a klubov TJ ZŤS Martin** a vykonával ju šesť rokov (do r. 1996). Navyše v rokoch 1990 – 1993 pracoval aj vo funkcii **podpredsedu Československého zväzu boxu** a v rokoch 1990 – 1996 ako **predseda Slovenského zväzu boxu**.

Po dovŕšení svojej päťdesiatky sa opäť vrátil k futbalu, aby pomohol Pavlovi Chovaňkovi a ďalším nadšencom, vytiahnuť martinský futbal zo zahanbujúcej priepasti, v ktorej sa zmietať už niekoľko rokov. V roku 2006 sa stal **predsedom Správnej rady Mestského športového klubu FOMAT Martin** a funkciu vykonával až do roku 2012. Bol pri tom, keď martinský futbal dospelých sa musel škriabať z najnižšej okresnej súťaže až do druhej ligy i pri budovaní futbalového areálu s umelou trávou.

Martin Ferenčík

STEFE Martin, a. s.

Váš dodávateľ tepla a teplej vody

Teplo pre viac ako 40-tisíc obyvateľov mesta Martin

346 tepelných zariadení a 52 km rozvodov

Projekty hydraulického vyregulovania kúrenia a teplej vody

Obsluha a údržba tepelných zariadení aj pre zákazníkov, ktorí nie sú našimi odberateľmi tepla

Energetická certifikácia, audity, termovízne merania

Obnova vykurovacích systémov od projektu až po realizáciu

Dôležité kontakty

Poruchová služba: 0800 700 707, 0918 733 757, dispecing.martin@stefe.sk

Zákaznícka linka: 043/3220 400

E-mail: martin@stefe.sk | www.stefe.sk

R210402

Rozkopávky v meste Martin

Z dôvodu rekonštrukcie plynovodu bude v čase medzi 15. 3. až 15. 11. 2021, čiastočne a po etapách obmedzená doprava nasledovne:

- Od 15. 3. 2021 do 10. 7. 2021 – Vetva G Ul. malá hora.
- Od 1. 4. 2021 do 10. 7. 2021 – Vetva F2 Ul. Holubyho.
- Od 10. 4. 2021 do 10. 7. 2021 – Vetva F1 Ul. P. O. Hviezdoslava.
- Od 3. 5. 2021 do 10. 7. 2021 – Vetva F Ul. V. P. Tótha.
- Od 28. 5. 2021 do 15. 7. 2021 – Vetva E Ul. A. Sokolíka a Ul. moskovská.
- Od 10. 6. 2021 do 5. 7. 2021 – Vetva D a D1 Ul. P. O. Hviezdoslava a Ul. sklabinská.
- Od 25. 7. 2021 do 15. 11. 2021 – Vetva C až vetva C5 Ul. Kohútova, Námestie SNP, Ul. Kollárova.
- Od 25. 6. 2021 do 15. 11. 2021 – Vetva B až B3 Ul. Kollárova a Ul. Štefanovičova.
- Od 18. 6. 2021 do 15. 11. 2021 – Vetva A Ul. Kollárova smer Ul. na Bystričku.

Obmedzenia budú vyznačené za použitia dočasného dopravného značenia.

JARNÁ OČISTA v meste MARTIN

Mestská časť	Kontajnery		
	Počet	Pristavenie piatok	Odvoz pondelok
Sever	24	9. 4. 2021	12. 4. 2021
Košúty	22	16. 4. 2021	19. 4. 2021
Priekopa – 1. časť	22	23. 4. 2021	26. 4. 2021
Priekopa – 2. časť	11	30. 4. 2021	3. 5. 2021
Záturčie – 1. časť	10	30. 4. 2021	3. 5. 2021
Záturčie – 2. časť	19	7. 5. 2021	10. 5. 2021
Podháj – Stráne – 1. časť	5	7. 5. 2021	10. 5. 2021
Podháj – Stráne – 2. časť	22	14. 5. 2021	17. 5. 2021
Ľadoveň	20	21. 5. 2021	24. 5. 2021
Tomčany, Jahodníky	16	28. 5. 2021	31. 5. 2021
Stred – 1. časť	5	28. 5. 2021	31. 5. 2021
Stred – 2. časť	23	4. 6. 2021	7. 6. 2021

Vzhľadom k súčasnej epidemiologickej situácii sa termíny môžu zmeniť. Sledujte www.martin.sk.